

ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΟΡΕΣΤΕΙΑ

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ: Ι.Ν. ΓΡΥΠΤΑΡΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΕΞΗ
1911

(Η ορθογραφία έχει παραμείνει όπως ήταν στο αρχικό κείμενο, το τονικό σύστημα έχει αλλάξει από πολυτονικό σε μονοτονικό)

Υπόθεσις

Φυσικώ τω λόγω η δολοφονία του Αγαμέμνονος υπό της συζύγου του Κλυταιμνήστρας και του εραστού της Αιγίσθου ώφειλε ναποτελέση το πρώτον δράμα της τριλογίας. Η Κλυταιμνήστρα με φοβεράν ψυχραιμίαν και αγρίαν χαράν καυχάται διά την πράξιν της, την οποίαν θεωρεί ως δικαιοτάτην εκδίκησιν διά την θυσίαν της κόρης της Ιφιγενείας και διά τας συζυγικάς απιστίας του Αγαμέμνονος, όστις δεν ώκνησε να παρουσιασθή επισήμως, κατά την επιστροφήν του, μετά της παλλακής του Κασσάνδρας. Ο Χορός, όστις κατά την απουσίαν του βασιλέως απετέλει το συμβούλιον του κράτους (δώδεκα γέροντες) εκφράζει μεν απ' αρχής την ανησυχίαν του διά την τελικήν έκβασιν της Τρωικής εκστρατείας, φοβείται την τύχην του Αγαμέμνονος, επί του οποίου βλέπει επικρεμάμενον τον φθόνον των θεών διά την αχαλίνωτον φιλοδοξίαν του και την υπεράνθρωπον ευτυχίαν του, δεν απατάται όμως ως προς τα αληθή ελατήρια της δολοφονίας, όταν εις το τέλος του δράματος παρουσιάζεται επί της σκηνής γαυριών και

κομπάζων ο εραστής Αίγισθος. Η σκηνή τέλος, κατά την οποίαν η Κασσάνδρα, μένουσα μόνη μετά του Χορού προ των ανακτόρων, καταλαμβάνεται υπό του προφητικού οίστρου και αποκαλύπτει εις τον Χορόν το εκτελούμενον έγκλημα και θρηνολογεί συγχρόνως την ιδίαν της τύχην, αποτελεί μίαν από τας τραγικωτέρας και μεγαλοπρεπεστέρας σκηνάς του παγκοσμίου θεάτρου.

Εννοείται ότι αι λοιπαί μεταβολαί, τας οποίας επέφερεν ο ποιητής εις τον μύθον, δεν υπηγορεύθησαν υπό πολιτικών λόγων· κατ' ανάγκην έμελλον να προέλθωσιν εκ της συγκρούσεως της παλαιάς δωρικής παραδόσεως προς το αττικόν πνεύμα. Ο νόμος του αίματος, το δίκαιον των νεκρών (εις το οποίον κατά την δωρικήν παράδοσιν επιβάλλει σιγήν η βιαία παρέμβασις του Απόλλωνος αποκρούοντος τας Ερινύας διά των βελών του) ήτο πράγματα πολύ σεβαστά διά τον Αττικόν τον Ε' αιώνας, ώστε να ικανοποιήται ούτος διά της λύσεως ταύτης. Παρά τω Αισχύλω το έγκλημα του Ορέστου δεν δικαιολογείται, δεν αθωούται· ο μητροκτόνος απλώς λαμβάνει χάριν, διά της επεμβάσεως της Αθηνάς, η οποία αντιπροσωπεύει το ανθρωπινώτερον συναίσθημα της επιεικείας.

ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Ο ΦΡΟΥΡΟΣ

Απ' τους Θεούς ζητώ να με γλυτώσουν τέλος
απ τα βάσαν' αυτά ολάκερο ένα χρόνο,
που σα σκυλλί στον άγκωνά μου πλαγιασμένος
φυλάω σκοπός πάνω στων Ατρείδών τη στέγη·
κ' έμαθα των νυχτερινών την σύναξι άστρων
κι αυτούς, που φέρνουν στους Θνητούς χειμώνα ή θέρος,
τους άρχοντες που λαμπεροί ψηλά φαντάζουν.
Κι ακόμη καρτερώ το σύνθημα της φλόγας,
τη λάμψι της φωτιάς, να φέρη από την Τροία
την είδησι πως πάρθηκε, γιατί έτσι ορίζει
η ανδρόψυχη καρδιά που ελπίζει της γυναίκας.
Κι όταν το αβόλευτο και δροσομουσκεμένο
με διώχνει στρώμα μου, που όνειρα δε γνωρίζει —
και πώς; αφού μου στέκει δίπλα πάντα ο φόβος
για να μην κλείση ο ύπνος τα ματόφυλλά μου
όταν βαλθώ να ψάλλω ή να μουρμουρίσω
για νάβρω στο τραγούδι γιατρικό της νύστας,
πικρό μου γίνεται στο στόμα μοιρολόι
γι' αυτού του παλατιού τα πάθη, που σαν πρώτα
με τον καλύτερο δεν κυβερνιέται τρόπο.
Μα τώρ' ας πάρουν πια τα βάσανά μου τέλος,
που έλαμψε η καλοφάνερη φωτιά της νύχτας!
Χαίρε νυχτερινή λαμπάδα, που σαν μέρας
το φως σου δείχνεις και πολλούς χορούς μες στ' Άργος
μηνάς πως θα στηθούν για χάρι αυτής της τύχης.
Ε! ε!
Θα κράξω δυνατά στου Ατρείδη τη γυναίκα
ευθύς να σηκωθή απ' την κλίνη και στα σπίτια
φωνές χαράς, γι' αυτή τη λάμψι, να σηκώση

αν απ' αλήθεια πάρθηκε του Ιλίου η πόλι
καθώς αυτή τώρα η φωτιά θέλει να δείξη.
Και 'γώ καλήν αρχή στους χορούς κάνω πρώτος,
γιατί θα πω δική μου των κυρίων την τύχη
τώρα που τρία έξ της φλόγας ρίχτει ο κύβος·
κι άμποτε νάρθη ο αφέντης μας και να του σφίξω
το σεβαστό του χέρι μέσα στο δικό μου.
Για τάλλα δε μιλώ· βώδι πατάει επάνω
στη γλώσσα μου· μα αν έπαιρνε φωνή το σπίτι
ξάστερα θε να τάλεγε· με νοιώθουν όσοι
τα ξέρουν κι όποιος δεν τα ξέρει ας μη με νοιώση.

ΧΟΡΟΣ

ΠΑΡΟΔΟΣ

Είναι αυτός τώρα ο δέκατος χρόνος, αφού
του Πριάμου ο αντίδικος ο δυνατός,
ο Μενέλαος κι ο Αγαμέμνων μαζί,
τιμημένο απ' το Δία ζευγάρι
με σκήπτρο και θρόνο διπλό,
απ' τη χώραν αυτή
χίλια Αργίτικα σήκωσαν πλοία,
να ζητήσουν το δίκιο τους στα όπλα.
Απ' τα στήθια τους κράζοντας άγριαν αμάχη
σαν τους γύπες,
που με πόνο βαρύ των παιδιών τους
από πάνω απ' την άδεια τους κοίτη
φερολάμνοντας στριφογυρίζουν,
όταν έχουνε χάση
τη ζεστή της φωλιάς των φροντίδα.
Μα ένας ύψιστος, είτε' ο Απόλλωνας πης,
είτε ο Δίας, είτε ο Παν,
τους γειτόνους των τούτους γρικόοντας πικρά
να θρηνούν και να σκούζουν,
την εκδίκησι θάρθη καιρός

στους ενόχους να στείλη.
Έτσι στέλλει κι ο ύψιστος ξένιος Δίας
του Ατρέα τους γιούς
στον Αλέξαντρο· αγώνα να στήση βαρύ
για την πολυαγάπητη Ελένη,
που πολλά να λυγίσουνε γόνα στη γης
και προμάχων κοντάρια πολλά να τριφτούν
και Ελλήνων και Τρώων.
Κ' είναι τώρα το πράμα όπου είναι
και θα γίνη το τι είναι γραμμένο.
Με σφαχτά, με σπονδές και με δάκρυα κανείς
την αλύγιστη οργή
της απρόσδεκτης δε θα μαλάξη θυσίας.
Μόνου εμείς ανωφέλευτοι, κρέας παλιό,
ξεκινούσανε οι άλλοι κ' εμέναμε εδώ,
με μια δύναμη σαν των παιδιών,
να σερνόμαστε πάνω στα σκήπτρα·
γιατί, όπως σαν μόλις βλασταίνη ο μυαλός
στων παιδιών μες στα στήθια,
ό,τι ο γέρος αξίζουσαν στον πόλεμο,
έτσι πάλι και τι 'ναι τα στερνά γερατειά,
όταν πιάνουν και ρεύουν τα φύλλα;
Το δρόμο του σέρνει με πόδι τριπλό
κι όχι από 'να παιδί πιο καλός,
ωσάν όνειρο μέρας πλανιέται.

Αλλά εσύ, του Τυνδάρου ω κόρη,
Κλυταιμνήστρα βασίλισσα,
τι συμβαίνει; τι νέο; τι έμαθες; ποια
νάχης τάχα αγγελία και γύρω παντού
για θυσίες ετοιμάζεις;
κι όλων τώρα οι βωμοί των θεών
αστυνόμων, υπάτων, χθονίων,
θυραίων, αγοραίων,
απ' τα δώρα σου καίουν;
Κι άλλη εδώ κι άλλη εκεί ανεβαίνει ψηλά

ως τα ουράνια φωτιά
με του αγίου θρεμμένη λαδιού τις αγνές
και καθάρεις γητειές,
από του παλατιού τα κελλάρια.
Απ' αυτά λέγοντάς μου ό,τι θες και μπορείς
και ταιριάζει ν' ακούω,
γίνου συ μου γιατρός της φροντίδας αυτής,
που μια τώρα μου δέρνει το νου,
και μια πάλι απ' αυτές τις θυσίες, γλυκειά
η ελπίδα μου διώχτει
τον καρδιοσωμό
της αχόρταγης έγνοιας μου τούτης.

Να ψάλλω νοιώθω πως μπορώ του δρόμου το σημάδι,
που με καλό ξεκίνησαν οι δυο μας στρατηγοί.
Γιατί μου εμπνέουν τα γερατειά ακόμη αυτή τη χάρι,
του τραγουδιού τη δύναμη, τη θεϊκή:
Πώς του πολέμου το πουλί ξεπροβοδάει και στέλλει
της νιότης της ελληνικής τη δίθρονη αρχή,
τους ομογνώμους αρχηγούς, με σίδερο στο χέρι,
και μ' εκδικήτρα δύναμη στη γη την Τρωική.
Δυο βασιλιάδες των πουλιών στων πλοίων τους βασιλιάδες
φάνηκαν, μ' άσπρη ο ένας τους κι ο άλλος με μαύρη ουρά
πλάι στα παλάτια, απ' το δεξί του κονταριού το χέρι,
σε πρόφαντη ψηλή μεριά,
κι αρπάζοντας σπαράζανε, στον τελευταίο της δρόμο,
μια λάγισσα, με πρόσβαρη της ώρας της κοιλιά.
Αίλινο, ψάλλετε αίλινο, και το καλό ας νικά.

Κι ο σοφός μάντης του στρατού απείκασε άμα είδε
στους λαγοφάγους τους αητούς τους οδηγούς του δρόμου,
τους πολεμάρχους δυο αδερφούς κ' ισόψυχους Ατρείδες
και τέτοια λέει μαντεύοντας: «Θα πάρη, μα με χρόνο,
αυτός που ξεκινά ο στρατός την πόλι του Πριάμου
κι όλα των πύργων ταγαθά και του λαού τα πλούτη
θ' αρπάζει η Μοίρα με τη βιά, φθάνει μόνο απ' το φθόνο

το Θεικό να μη βλαβή πριν απ' το τέλος τούτη
της Τροίας η ζώνη η δυνατή, γιατί η αγνή παρθένα.
η Αρτέμιδα η πονετικιά,
μάχεται του πατέρα της τα φτερωτά σκυλιά,
που πριν της γέννας σπάραξαν μ' όλη μαζί τη γέννα
τη λάγισσα την κακομοίρα
κ' εχθρεύεται των αητών τα δείπνα.
Αίλινο, ψάλλετε αίλινο, και το καλό ας νικά!

Τόσο καλόβουλη η Καλή στις τρυφερές δροσιές
και των πυρών των λεονταριών και στις γαλαθηνές
τις γέννες όλων των αγρίων θηρίων,
ζητάει σε τέλος των πουλιών να φέρη τα σημάδια,
που αν και δεξιά, μα και πολλά γιομάτα 'ναι ψεγάδια.
Και τον Παιάνα εγώ καλώ βοηθό μας, μήπως στείλη
ενάντιους καιρούς στους Δαναούς και δέσουν τα καράβια
πολύν καιρό αταξίδευτα, για να ζητήση κάποια
άλλη θυσία ανίερη κι απρόσφορη, αφορμή
πολλών δεινών συγγενικών, γιατί η άφοβη η οργή
μένει στο σπίτι η δολερή, μια μέρα να ξυπνήση
κ' εκδίκησι θυμάμενη του τέκνου να ζητήση».
Τέτοια ο Κάλχας, με πολλά διαλάλησε αγαθά
μελλούμενα για τα βασιλικά παλάτια
απ' των πουλιών εκείνων τα σημάδια,
και σύμφωνα μ' αυτά
αίλινο, ψάλλετε αίλινο, και το καλό ας νικά.

Ο Δίας — όποιος κι αν είναι — αν μ' αυτό
τόνομα αρέση να καλήται,
μ' αυτό κ' εγώ τον ονομάζω,
όλα στη στάθμη ταπεικάζω
κι όξω από το Δία δε βρίσκω άλλο
για να μπορέσω, αν πρέπει αλήθεια,
μες απ' τα στήθια
το βάρος της αμφιβολίας να βγάλω.

Ουδ' όποιος ήτανε μεγάλος πριν
κι ακατανίκητος θρασομανούσε
ούτ' αν υπήρξε θα μνημονευτή·
κι όποιος κατόπιν ήρθε, βρήκε
τον τρίτο νικητή και πήγε.
Μα όποιος του Δία τη νίκη από καρδιάς τιμά
της γνώσεως τον καρπό τρυγά.

Που ωδήγησε τον άνθρωπο στη γνώση
κ' έβαλε νόμο: πάθος μάθος,
που ως και στον ύπνο, στην καρδιά μας
στάζει τον πόνο, που θυμίζει
με τρόμο τα παθήματά μας
κι αθέλητα μας συνετίζει.
Μα κάνει χάρη ο θεός αλήθεια
που κυβερνά μ' αυστηροσύνη
τον κόσμο, απ' τα ψηλά του σπίτια.
Και τότε ο αρχηγός του στόλου,
ο μεγαλύτερος, δίχως καθόλου
νάχη να κάμη με το μάντη
τι τούρθαν οι καιροί ενάντιοι,
σαν άρχισε να τυραγνή η γαλήνη
κ' η πείνα των Αργείων το στρατό,
πούτανε περ' απ' τη Χαλκίδα
δεμένος μέσα στις Αυλίδας
το πολυτάραχο στενό.

Κι ανέμοι πνέοντας απ' τον Στρυμόνα
μες στα κακόβουλα λιμάνια,
αργούς και νηστικούς στους ίδιους τόπους
ταλαιπωρούσαν τους ανθρώπους
κ' έφθειραν πλοία και παλαμάρια
και κάνοντας διπλό το χρόνο
ξενεύριζαν με την αργία
το άνθος της νιότης των Αργείων.
Μα όταν κι απ' τον πικρό χειμώνα

βαρύτερη γιατρεία είπε ο μάντης,
την Άρτεμη προφασισμένος,
τα σκήπτρα τους βροντόντας καταγίς
τα δάκρυα δεν κρατούν οι στρατηγοί.

Και τότε λέει ο τρανός ο ρήγας:
Βαρύ κακό κι αν δεν το πράξω,
βαρύ κι αν το παιδί μου σφάξω,
πόχω καμάρι! και τα χέρια
με το παρθενικό της αίμα
στους βωμούς δίπλα να μολύνω.
Ω συμφορά μου απ' ολούθε,
προδότης πώς των πλοίων να γίνω
και τους συμμάχους μου ναφήσω;
Μ' όλο το δίκιο τους ζητούνε
το γαίμα το παρθενικό
για να λουφάξουνε οι ανέμοι,
κι άμποτε, Θε μου, σε καλό! »

Και μια που μπήκε στις ανάγκης το ζυγό
κι άνεμος δυσσεβείας γύρισε το νου του,
μηδ' όσιο μηδ' ιερό λογιάζει πιο
και τον νικά η αποκοτιά του λογισμού του·
γιατί το πρώτο βήμα στο άθλιο το κακό
είναι αχρείος σύμβουλος κι απομωραίνει
του ανθρώπου το συλλογικό.
Κ' έτσι λοιπόν για το γυναίκειο
τον πόλεμο, και να εγκαινιάση
των караβιών το δρόμο
το βάσταξε την κόρη του να θυσιάση.

Τα διπλοπαρακάλια της, πατέρα! πατέρα!
δεν λόγιασαν, κι ουδέ τα τρυφερά της νιάτα
οι πολεμόχαροι αρχηγοί,
και πρόσταξε τους δούλους ο πατέρας
να τη σηκώσουν ύστερ' από την ευχή

σαν ρίφι, μες στους πέπλους τυλιγμένη,
γοργά, ψηλά και προύμυτα
επάνω απ' τους βωμούς
και να της φράξουν τόμορφό της στόμα
με δύναμη του φίμωτρου βουβή,
μην τύχη και το σπίτι του καταραστή.

Στη γης κυλά το φόρεμά της το ζαφρά
και η κόρη τους δημίους της χτυπά ένα ένα,
με των ματιώ της σαϊτίες πονετικές·
κι' έμοιαζε σαν σε ζουγραφιά
πως νάθελε να τους μιλήση·
γιατί στα πλούσια του πατέρα της τραπέζια
πολλές φορές τους είχε τραγουδήση
κι αγνή, με τη φωνή της την παρθενικιά
ταγαπητού πατέρα της από καρδιάς
τον καλοροίζικο έψαλλε παιάνα.

Και το τι γένηκε ύστερα, δεν είδα, δε λέγω,
μα αλάθευτες του Κάλχαντα τις τέχνες ξέρω
κ' η Δίκη με τη βία το αναγκάζει
να μάθη εκείνος που θα πάθη.
Ό,τι είναι να γενή μπορείς νακούσης
αφού γενή, κι ας λείπη από πριν
γιατί είναι τ' όμοιο να στενάζης κι από πριν.
Θαλθή φως φανερό με της αυγής το φως
κι άμποτε νάβγουν όλα στο καλό,
καθώς ποθεί αυτή, που πλησιάζει τώρα.
μόνος μου πύργος της Απίας της χώρας!

Έρθα με σέβας, Κλυταιμνήστρα, της αρχής σου
γιατί σαν λείψη ο άρχοντας από το θρόνο
το δίκιο, τη γυναίκα του να προσκυνούμε.
Και τώρα, αν έχης τίποτε καλό ακουσμένα,
ή κ' έτσι για καλές ελπίδες θυσιάζεις,
πρόθυμα ακούω· κι αν σιωπάς, δικαίωμά σου.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Μάννας καλής κόρη καλή, που λέγει ο λόγος,
από τη νύχτα ας έβγη μέρα λαμπροφόρα,
κι ανέλπιστα χαρά ν' ακούσης ετοιμάσου·
γιατί του Τριάμου, οι Έλληνες πήραν την πόλη.

ΧΟΡΟΣ

Πώς λες! δεν άκουσα, ταυτιά μου δεν πιστεύω!

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Πως είναι η Τροία δική μας, καθαρά δεν τόπα;

ΧΟΡΟΣ

Πνίγει το στήθος μου η χαρά και δάκρυα φέρνει.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Τα μάτια την καλή σου γνώμη μαρτυρούνε.

ΧΟΡΟΣ

Μα νάχης και γι' αυτό που λες βέβαιο σημάδι;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Έχω, πώς όχι; αν οι θεοί δεν μ' απατούνε . .

ΧΟΡΟΣ

Μήπως σ' ονειροφαντασίες έχεις πιστέψη;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Σε καρωμένης κεφαλής καπνούς δεν στέργω.

ΧΟΡΟΣ

Ἡ μη σου σήκωσαν το νου λόγια τανέμου;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Για κορασιά αλαφρόμουαλη βλέπω με πήρες.

ΧΟΡΟΣ

Κι από πότε λοιπόν είναι παρμένη η πόλη;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Σου λέω: τη νύχτα πόχει αυτό το φως γεννήση.

ΧΟΡΟΣ

Και ποιος θα μπόρειε μηνυτής να φτάση αμέσως;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Ο Ἡφαιστος! στέλλοντας λαμπρή φωτιά απ' την Ἴδα.

Και πάνω πανωτές φωτιές αγγαρεμένες

ξεπροβοδούν τη φλόγα εδῶ· και πρώτη η Ἴδα

στον κάβο Ερμή της Λήμνου, κι από κείθε τρίτο

τ' Ἄγιονόρος φωτιά τρανή παραλαβαίνει.

Και πεύκα αρίφνητη σκεπάζοντας ως πέρα,

σαν χρυσοφέγγισμα ἡλίου, του πελάου τα πλάτη

στις βίγλες του Μακίστου αγγάρεψε τη φλόγα·

και κείνος ὄχι ανάμελλος ουδ' από ύπνο

βαριά παρμένος ξαστοχά τα χρέη ταγγέλου·

μα πέρα η λάμψη στου Εύριπου το ρέμμα φτάνει

και στου Μεσσάπιου τους σκοπούς τα νέα φέρνει·

και τούτοι αντιφωτούν και τα ξεπροβοδίζουν

πιο μπρος, ανάβοντας ξερά ταρείκια στίβες·

και πάντα φουντωμένη της φωτιάς η λάμψη

τους κάμπους του Ασωπού σαν μελιχρό φεγγάρι

περνά και στις ψηλές κορφές του Κιθαιρώνα

φωλιά καινούργια η ταξιδεύτρα η φλόγα στήνει·

και δεν αρνιέται η βίγλα, κι απ' το προσταγμένο
πιότερα ανάβοντας, πιο πέρα να τη στείλη·
κ' η λάμψη δρασκελόντας τη Γοργώπη λίμνη
και πέφτοντας στο Αιγίπλαγκτο, μηνάει την τάξι
να μη αμελούνε της φωτιάς, κι αυτοί με ζήλο
γλώσσες φλογών σηκώνουν τέτοιες, που περνώντας
τακρόβραχα, όπου το Σαρωνικό κοιτάζουν,
πέφτει σαν κεραυνός και φτάνει εδώ η λάμψη
στις βίγλες τις γειτονικές μας του Αραχναίου,
ως που σ' αυτές των Ατρείδών χτυπάει τις στέγες
το φως, που προπάππο έχει τη φωτιά της Ίδας.
Τέτοιους εγώ λαμπαδοφόρων έχω νόμους
να παίρνη και να δίνη ο ένας με τον άλλο
κι ο πρώτος που ήρθε νίκησε και τελευταίος.
Αυτά σου λέω τα σύμβολα και τα σημάδια
που μόχει στείλη ο άντρας μου απ' την Τρωάδα.

ΧΟΡΟΣ

Τις προσευχές μου στους Θεούς κατόπι κάνω,
βασίλισσα, μα τώρ' αυτά που λες τα λόγια
νακούω θάθελα άπαυτα και να θαυμάζω.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Δική τους είναι σήμερα, η Τροία των Αχαιών!
φαντάζομαι, τι ασύσμιχτη βουή στη πόλη!
καθώς σαν χύσης μες σ' ένα πινάκι λάδι
και ξύδι, να ταράζονται θα ιδής ανάρια,
έτσι χώρια των νικητών και νικημένων
ξεφωνητά θάχης νακούς ανόμοιας μοίρας.
Αυτοί απ' εδώ πεσμένοι επάνω στα κουφάρια
αντράδων κι αδερφών και των παιδιών των γέροι
γονιοί θενά θρηγούνε των αγαπημένων
τη συμφορά, μα μ' όχι πια λεύτερο στόμα.
Τους άλλους πάλι νηστικούς από τη μάχη

νυχτοπλάνητος κόπος φέρνει στα τραπέζια
της πόλεως και τους στρώνει δίχως καμιά τάξη
μα μ' όποιον ο καθένας τους λαχνό τραβήξει.
Τώρα τα σκλαβωμένα σπίτια τους στεγάζουν
των Τρώων και γλυτωμένοι απ' τανοιχτού του κάμπου
τις παγωνιές και τις δροσιές, όλη τη νύχτα,
πόσο ευτυχείς! αφύλαχτοι θα κοιμηθούνε.
Κι αν σεβαστούνε τους θεούς τους πολιούχους
της νικημένης χώρας και τα ιδρύματά των,
μια που νικήσαν δεν θα νικηθούνε πάλι·
φτάνει μην πιάση πριν το στρατό κακός πόθος
ναρπάξει όσα δεν πρέπει, απ' αγάπη κέρδους·
γιατί για τον καλό στα σπίτια γυρισμό του
έχει και τάλλο χέρι του σταδίου να στρίψει·
κι αν δίχως κρίμα στους θεούς γυρίσουν πίσω,
μα πάλι ακοίμητο μπορεί των σκοτωμένων
το αίμα να μένη, κι άλλη συμφορά αν δεν λάχη.
Άκου λοιπόν αυτά από μένα, τη γυναίκα·
και το καλό ας αξιωθώ να δω όπως θέλω,
γιατί απ' όλα ταγαθά αυτό θα ευχόμουν!

ΧΟΡΟΣ

Με γνώση αντρός, βασίλισσα, μιλείς φρονίμου,
κι αφού σημάδια αλάθευτα σου έχω ακούση
τώρα τους θεούς θα ετοιμαστώ να ευχαριστήσω,
γιατί άξιος δόθηκε ο μιστός για τόσους κόπους.

ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΣΙΜΟ

Ω Δία παντοδύναμε και νύχτα αγαπητή,
οπόχεις ταναρίθμητα στολίδια,
πυκνά πλεμμάτια έρριξες στη γη την Τρωική
με σιδερένια δαχτυλίδια.
Μήτε μεγάλοι να μπορούν μήτ' άγουρα παιδιά.
— κι ανώφελα κανείς ας μη γυρεύη —

το δίχτυ να πηδήσουνε που ξάπλωσε η σκλαβιά
κι όλους τριγύρω μέσα του μαζεύει.
Σε τρέμω, ω Δία ξένιε, και τα έργα σου τιμώ,
που από καιρό τεντώνεις το δοξάρι
για να μη ρίξης άνεργο το δίκιο σου θυμό
επάνω στον αδικητή τον Πάρη!
Έχεις να πης κ' έχεις να κρίνης
το χέρι της Δικαιοσύνης·
τον βρήκε το άδικο στο δρόμο,
κι ας λήη κάποιος πως θ' αφήση
απλέρωτον όποιος τολμήση
το θείο της να πατήση νόμο.
Αργά ή νωρίς θαρθή μια μέρα
να πάθη ο γυιός για τον πατέρα,
που άδικο πόλεμο σηκώνει,
και που μ' ασήμι σκορπισμένο
και με χρυσάφι μαζεμένο
τα σπίτια του παραφορτώνει.
Ο φρόνιμος μονάχα αρκιέται
μ' όσο να μη στενοχωριέται·
γιατί οι θησαυροί οι περισσοί
δεν τον γλυτώνουν δίχως άλλο
όποιος της Δίκης το μεγάλο
βωμό θενά ποδοπατήση.

Μας σπρώχνει των φρενών η βλάβη
κι άλλου κακού τον πόθο ανάβει,
μα τότε γιατριά δεν έχει·
δεν κρύβεται το κρίμα· βγαίνει
και σα φωτιά καταραμένη
φαντάζει ολόγυρα και τρέχει.
Έτσι το ψεύτικο χρυσάφι
με τη τριβή τέλος ξεβάφει
και μαύρη φαίνεται η θωριά του·
όπως μωρό παιδί να πιάση
πουλί ζητά — κ' έχει ντροπιάση

την πόλη και τα γονικά του.
Μα δεν ακούει τα παρακάλια
κανείς Θεός, και στα κεφάλια
ταμαρτωλά φωτιά θα βρέξει.
Νά ο Πάρης! που ψωμί κι αλάτι
δεν ντράπηκε, απ' το παλάτι
γυναίκα φίλου του να κλέψει.

Κι αφίνοντας λογχών κι ασπίδων κρότους
και ναυτικούς στην πύλη εξοπλισμούς
και στους Τρωαδίτες φέρνοντας
αντίς για προίκα, αφανισμό τους,
γοργά τις πύλες διάβηκε
όσα κανείς δεν τόλμησε τολμώντας!
Και πολυαναστενάζοντας
ελέγανε του παλατιού οι προφήτες:
Ω σπίτι, σπίτι κι άρχοντες
ω κλίνη, κερωτόθυμα του αντρός της χνάρια!
δήτε τον τώρα στη βουβή ατιμία του
κι απαραπόνευτο στη συμφορά του,
παρατημένο αδιάντροπα·
κι απ' τη λαχτάρα της φευγάτης
πως στα παλάτια μέσα ζη
φαντάζεται το φάντασμά της!
Χάρη δεν έχει άλλη εμορφιά
για το θλιμμένο,
και σβύνει κάθε αποθυμιά
στο μάτι του το στειρεμένο.

Κέρχονται ονειροφάνταχτοι
και θλιβεροί στους ύπνους ήσκιοι
φέρνοντας χάρη ανώφελη!
γιατί του κάκου! όταν κανείς νομίζει
πως βλέπει ένα καλό στα ονείρατά του
γλυστρά μες απ' τα χέρια τόραμα
και δεν αργεί να κολουθήση

το δρόμο του ύπνου του φευγάτου!
Τέτοιες μες στα παλάτια συμφορές
μα κι άλλες είναι πιο βαριές ακόμη·
για όσους ξεκίνησαν από τη χώρα,
σ' όλων τα σπίτια αβάσταγο
πένθος και θλίψη βασιλεύει τώρα·
πολλά ραγίζουν τις καρδιές,
γιατί καθένας ξέρει εκείνους
πόστειλε για τον πόλεμο,
μα τώρ' αντίς για κείνους
στάχτη και νεκροδόχες μοναχά
στα σπίτια καθενός γυρίζουν!

Κι ο Άρης, παλλάζει τα κορμιά με μάλαμα,
και που κρατάει ζυγαριά στις μάχες,
απ' το Ίλιο στέλλει πίσω στους δικούς
βαρυά και πικροθρήνητα
καρβουνωμένα θρύψαλα,
γιομίζοντας τα ευκολοβάσταγα λεβέτια
με στάχτη των ανθρώπων των·
κ' εγκωμιάζουν και θρηνούν τους άντρες των
τον ένα, τι άξιζε στη μάχη,
τον άλλο, πόπεσε στον πόλεμο
παλικαρίσια, για γυναίκα ξένη!
Έτσι κρυφά από κάποιο ψιθυρίζεται
κι ο φθόνος έχθητα γιομάτος
σιγογλυστράει στους πρόμαχους Ατρείδες.
Μα κείνοι εκεί, στο τείχη ολόγυρα,
καλά κρατούν, οι πολυεπαινεμένοι,
της Τρωικής της γης τα μνήματα
που κρύβει τους εχθρούς της νικημένη.

Βαρύς ο λόγος του λαού, βαριά η οργή
κι απλέρωτη η κατάρα του δε μένει·
η έγνοια μου κάτι μαύρο σκοτεινό
νακούση περιμένει.

Γιατί έτσι δεν αφήνουν οι Θεοί
κείνους που χύνουν πολύ γαίμα.
Κι οι μαύρες Ερινύες με τον καιρό
την άδικη του ανθρώπου ευτυχία
μ' έν' αναποδογύρισμα της τύχης
μαυρίζουν· κι όταν ξεγραφή
δύναμη πια καμιά δεν έχει.
Βαρύ ναι φήμη αμέτρητη
νάχη κανείς, γιατί απ' του Δία
το μάτι πέφτει ο κεραυνός.
Προκρίνω αζήλευτη ευτυχία,
ούτε κατακτητής νάθελα γένω
μα ούτε κάτω απ' άλλους πάλι
να δω το βίο μου σκλαβωμένο!

— Της καλοφάνερης φωτιάς τρέχει στη πόλη
γρήγορη η φήμη· μα κι αν είναι αληθινή
ποιος ξέρει, ή τάχα απάτη θεϊκή;

— Ποιος είν' έτσι παιδί και με κρίση λειψή
που να πυρώση πρώτα την καρδιά
με τα καινούργια της φωτιάς μαντάτα
για να θλιβή αν έβγη αλλιώς ο λόγος;
— Αυτό ναι το γυναικείο φυσικό,
νανοίγη την καρδιά της στο καλό
και πρι φανερώση ακόμη.

— Και τώρα η προσταγή της γυναικός
ευκολοπίστευτη πολύ ξαπλώνει . . . .
μα σβήνει ταχυθάνατος
ο γυναικόσπαρτος ο λόγος.

Ο ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ

Όπου κι αν είσαι θενά μάθωμε αν ήταν
αληθινές οι επανωτές φωτιές και φλόγες
ή μήπως ήρθε το τερπνό το φως εκείνο
σαν όνειρο και μας ξεσήκωσε το νου μας.

Τον βλέπω, νά, που απ' το γιαλό προβαίνει ο κήρυξ
ελιάς κρατάει κλαδόφυλλα, και μάρτυράς μου
ο κορνιαχτός, της λάσπης το στεγνό ταδέρφι,
πως δε μου φέρνει, ανάβοντας βουνίσια ξύλα,
με των καψάλων τους καπνούς βουβά σημάδια,
και ή τη χαρά μας μ' ό,τι πη θα βεβαιώση,
ή — πιο καλά αμελέτητο το ενάντιο νάναι,
και το καλό που φάνηκε σε καλό νάβγη —

ΧΟΡΟΣ

Όποιος τανάντια εύχεται απ' αυτά στην πόλη
αυτός των λογισμών του ας τρυγάη το κρίμα.

ΚΗΡΥΚΑΣ

Χαίρε της πατρικής μου γης, του Άργους χώμα,
που σε πατώ πάλι ύστερ' από δέκα χρόνια
και μια καν απ' τις τόσες μου χάρηκα ελπίδες!
γιατί ποτέ δεν τόλεγα πως θαξιωνόμουν
τάγια μας χώματα νεκρό να με σκεπάσουν·
τώρα, χαίρε πατρίδα, χαίρε φως του ήλιου
και συ μεγάλε Δία της χώρας και συ Πύθιε,
χωρίς πια με τα βέλη σου να μας σαϊτεύης
φτάνει όσο εκεί στο Σκάμαντρο μας πολεμούσες·
τώρα βοηθός μας και σκεπός άμποτε νάσαι
Απόλλων! κι όλους τους θεούς τους α γ ω ν ί ο υ ς
προσκυνώ, και τον δικό μου τον προστάτη
τον Ερμή, φίλον κήρυκα, τιμήν κηρύκων·
κ' ήρωες, που μας στείλετε, καλοδεχτήτε
πάλι όσοι απ' το στρατό γλυτώσαν το κοντάρι.
Ω, ω, του βασιλιά τιμημένα παλάτια,
πολυσέβαστοι θρόνοι και θεοί προσήλιοι,
χαρούμενοι, αν και πριν, το βασιλιά από χρόνια
να τον δεχτήτε που έρχεται, σε σας και σ' όλους
εμάς στη μαύρη σκοτεινιά μας φως να φέρη·

χαρούμενοι δεχθήτε τον γιατί του πρέπει,
που με του Δία τη δίκηλα του δικαιοκρίτη
την Τροία γκρέμνισε και ρήξαμε τη γη τους,
και ρείπια οι βωμοί των Θεών και τα ιερά τους
κι ουδέ σπόρος δε μένει απ' όλη τους τη χώρα·
τέτοιο ζυγό στον τράχηλο έβαλε της Τροίας
κ' έρχεται τώρα ο ευτυχισμένος βασιλιάς μας,
που μέσα σ' όσους τώρα ζουν τιμές του πρόπουν
γιατί ουδ' ο Πάρις ουδέ η Τροία είναι, να πούνε
αν άξιζε το πάθημα το κάμωμά τους·
και δεν μπορεί να πη πως δεν το βρήκε ως τόσο
το δίκιο του και με το παραπάνω ο κλέφτης,
αφού συθέμελα έσβησε το πατρικό του
και πλέρωσαν διπλά το κρίμα οι Τριαμίδες.

ΧΟΡΟΣ

Του αχαιικού στρατού χαίρε, κήρυκα, χαίρε!

ΚΗΡΥΚΑΣ

Χαίρω· και τώρα, αν θέλουν οι Θεοί, ας αποθάνω.

ΧΟΡΟΣ

Της πατρικής μας γης σε δάμασε ο πόθος;

ΚΗΡΥΚΑΣ

Τόσο, που απ' τη χαρά μου πλημμυρούν τα μάτια.

ΧΟΡΟΣ

Την ίδια θα είχατε και σεις γλυκειάν αρρώστεια.

ΚΗΡΥΚΑΣ

Τι πάει ο λόγος σου να πη; δος μου να νοιώσω.

ΧΟΡΟΣ

Πως έδερνε και σας και μας ο ίδιος πόθος.

ΚΗΡΥΚΑΣ

Η χώρα που εποθύσαμε λες μας ποθούσε;

ΧΟΡΟΣ

Ναι, και στενάζαμε συχνά απ' τα φυλλοκάρδια.

ΚΗΡΥΚΑΣ

Και πόθε αυτός ο μαύρος πόνος της καρδιάς σου;

ΧΟΡΟΣ

Τόσο καιρό τη σιωπή βρήκα γιατρεία μου.

ΚΗΡΥΚΑΣ

Μη, λείποντας ο βασιλιάς, κάποιο εφοβόσουν;

ΧΟΡΟΣ

Τόσο, που ως λες και συ, τώρα κ' εγώ ας ποθάνω!

ΚΗΡΥΚΑΣ

Τέλος καλόν όλα καλά· μέσα στο διάβα
του χρόνου, άλλα μας έρχονται δεξιά και πάλι
άλλα ζερβά· γιατί έξω απ' τους θεούς ποιος άλλος
όλο το βίο του θα χαρή με δίχως πάθη;
Γιατί αν λέω τους κόπους και τις κακοπέρασες
τανάριο ξεμπαρκάρισμα, τα κακοστρώσια,
ποια μέρ' αστέναχτη είτανε να μη μας λάχουν;
Στη στεριά πάλι το κακό είταν ποιο μεγάλο:
Κάτω απ' τα κάστρα των εχθρών τόχαμε στρώση
και πια η δροσιά απ' τον ουρανό κι απ' τα λειβάδια

της γης, μας περεχούσε και μας είχε πάντα
ολόμουσα τα ρούχα μας κι άγρια την τρίχα·
κι αν πης για τον χειμώνα, των πουλιώ το χάρο,
που αβάσταγο κατέβαζε η χιονιά της Ίδας,
ή για τη ζέστη, όταν ο πόντος δίχως κύμα
κι αγέρα στις μεσημερνές κοιμόνταν κοίτες . . .
Μα τι να κλαίω γι' αυτά; έχει περάση ο πόνος·
κι έχει περάση, τόσο για τους πεθαμένους,
που πια σκοπό δεν τόχουνε ναναστηθούνε·
τι να τους λογαριάζουμε τους πεθαμένους,
και τι να φέρνη ο ζωντανός τις λύπες πίσω;
τις συμφορές τις στέλλω στο καλό να πάνε,
γιατί σ' εμάς που μείναμεν απ' το στρατό μας
πλήθιο το κέρδος τη ζημία αντισηκώνει,
που αξίζει αλήθεια μπρος σ' αυτό το φως του ήλιου
να καυχηθούμε πάνω από στεριές και θάλασσες:
«Αφού την Τροία επήρε ο στόλος των Αργείων
αυτά για τους ελληνικούς θεούς τα λάφυρα
στις εκκλησιές των κρέμασε, λαμπρά στολίδια».
Κι όποιος ακούη αυτά θα πρέπει να παινεύη
την πόλη και τους στρατηγούς και χάρη νάχη
του Δία που τάφερε δεξιά· είπα ότι είχα.

ΧΟΡΟΣ

Με νίκησαν οι λόγοι σου και δεν ταρνιούμαι.
γιατί είναι πάντα ο γέρος νιος για να μαθαίνη,
μα αυτά την Κλυταιμνήστρα και ταρχοντικό της
πιότερο γνοιάζουν· μα και με συνάμα ευφραίνουν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Απ' τη χαρά μου ερέκαξα και τότε αμέσως
που ήρθε το πρώτο μήνυμα της φλόγας, νύχτα,
κ' είπε της Τροίας το πάρσιμο κ' είπε το τέλος,
και κάποιος μ' επερίπαιξε: από τις φλόγες

γελάστηκες και πίστεψες πως η Τροία επάρθη;
ω πόσο τόχει ο νους να τρέχη της γυναίκας!
Μ' αυτά τα λόγια μέχανε πως πήρα πέρα,
όμως εγώ εθυσίαζα και στη γυναίκεια
υπάκουοι προσταγή, παντού μέσα στην πόλη
στις εκκλησιές, χαράς αλλαλαγμοί αντηχούσαν,
κι άλλοι τις φάουσες κοίμιζαν μυριστές φλόγες.
Και τώρα τι τα θέλω πιότερα από σένα;
Όλα τα πάντα από τον ίδιο θα τα μάθω,
και θα βιαστώ να κάμω τα καλύτερά μου
για τα καλά του σεβαστού μου αντρός δεξίμια·
γιατί ποιο φως γλυκύτερο θα ιδή γυναίκα,
παρ' απ' τον πόλεμο ο θεός τον άντρα αν σώση,
τις πόρτες να του ανοίξη; — πήγαινε και πε του
ναρθή το γρηγορώτερο, η χαρά της χώρας,
και να βρη, όπως την άφησε, πιστή γυναίκα
μες στα παλάτια του, που φύλαγε σαν σκύλα
καλή για κείνον και άγρια για τους εχθρούς του·
και σ' όλα τα ίδια πάντα, δίχως να χαλάση
καμιά, τόσον καιρό που έλειπε, σφραγίδα·
και τόση γνώρισα χαρά ή κακό λόγο
για άλλον άνδρα, όσο και το χαλκό πως βάφουν.

ΚΗΡΥΚΑΣ

Δεν είναι τέτοια καύχηση, γιομάτη αλήθεια,
αταίριαστη σε στόμα ευγενικής γυναίκας.

ΧΟΡΟΣ

Άκουσες τώρα κ' έμαθες έτσι που σου είπε
σαν ξάστερος εξηγητής τα ωραία της λόγια.
Μα εσύ για τον Μενέλαο θα σ' ερωτήσω —
πες μας, έχει γλυτώση, κήρυκα, και θάρθη
μαζί με σας, ο καλός άρχοντας της χώρας;

ΚΗΡΥΚΑΣ

Πώς να μπορέσω να το πω το έμορφο ψέμμα
και να το χαίρουνται πολύν καιρόν οι φίλοι;

ΧΟΡΟΣ

Άμποτε να μας πης καλά και νάν' κι αλήθεια
γιατί τόνα δεν κρύβεται χώρια από τάλλο

ΚΗΡΥΚΑΣ

Άφαντος μέσ' από το στόλο των Αργείων
κι αυτός και το καράβι του· αυτή ναι η αλήθεια.

ΧΟΡΟΣ

Σας άφησε απ' την Τροία φανερά, ή τάχα
μπόρα σας βρήκε και τον χώρισε απ' τους άλλους;

ΚΗΡΥΚΑΣ

Σαν άξιος πέτυχες τοξότης το σημάδι
και με δύο λόγια ιστόρησες κακό μεγάλο.

ΧΟΡΟΣ

Και δεν ακούστηκε απ' τους άλλους κανείς λόγος
αν είναι τάχα ζωντανός ή πεθαμένος;

ΚΗΡΥΚΑΣ

Δεν ξέρει τίποτε σωστό να πη κανείς γι' αυτό
έξω απ' τον ήλιο που τον κόσμο όλον θρέφει.

ΧΟΡΟΣ

Πες μας λοιπόν πώς βρήκε η χειμωνιά το στόλο
και πώς η θεϊκή η οργή επήρε τέλος;

ΚΗΡΥΚΑΣ

Μια τέτοια μέρα με κακές δεν πρέπει ειδήσεις
να βεβηλώσω· χώρια των Θεών η χάρη·
γιατί όταν πάθη αδήγητα που ηύραν το στράτευμα
μ' όψη στυγνή ο μηνυτής φέρνει στην πόλη,
πρώτα είναι για όλους μια πληγή το κοινό πάθος,
και χώρια κι όσους ξέκαμε από τόσα σπίτια
με τη διπλή του μάστιγα, που ξέρει ο Άρης,
δίκοπη συμφορά, διπλού ζευγάρι ολέθρου·
κι όποιος τόσα κακά φορτωμένος θα φέρη
των Ερινύων του πρέπει αυτός Ύμνο να ψάλλη·
μα εγώ που άγγελος έρχομαι της σωτηρίας
στην πόλη τη χαρούμενη στο Θρίαμβό της,
πώς στα καλά κακά να σμίξω, κι ιστορίσω
την τρικυμία, που απ' τη Θεία οργή μας βρήκε;
Γιατί η φωτιά κ' η θάλασσα που είταν ως τότε
άσπονδοι εχθροί φιλιώθηκαν κ' έδωκαν όρκο
να φθείρουνε τον άθλιο των Αργείων στόλο.
Νύχτα, και το μεγάλο το κακό εσηκώθη
κι άμπωθε τόνα πάνω στάλλο τα καράβια
ο άγριος ο Θρακιάς και τα βροντούσε αντάμα,
ως που απ' τη μάνητα της μπόρας και τη ζάλη
της ανεμόδαρτης βροχής, άφαντα πάνε
σαν νάταν και κακός βοσκός τα είχε προγγίξη.
Μα έδωκε και ξημέρωσε και βγήκε ο ήλιος
και βλέπομε ν' ανθή το πέλαγος το Αιγαίον
από Αχαιών κορμιά και караβιών συντρίμια·
μα εμάς και το καράβι μας άβλαβο κάποιος
με μαστοριά ξεγλύτωσε κ' έβγαλε πέρα
Θεός κι όχι άνθρωπος, κρατόντας το τιμόνι·
κι ο σωτήρας η Τύχη εκάθησε πιλότος
να μη μας λύση τους αρμούς τάγριο το κύμα,
ή κάπου σε ξερόβραχα έξω μας ρίξη.
Κ' έτσι απ' της θάλασσας το χάρο γλυτωμένοι
χωρίς να το πιστεύουμε, στη χρυσή μέρα
τη συμφορά μας βόσκαμε με έγνοιες καινούριες

για το στρατό πανεμοσκόρπισε κ' εχάθη.
Και τώρα αν ζη κανείς και πνέη κι από κείνους
θα μας λογιάζουν για χαμένους· και πώς όχι;
μήπως το ίδιο και γι' αυτούς και μεις δε λέμε;
όμως ας έβγη σε καλό, και πρώτο απ' όλους
και βέβαια το Μενέλαο να ιδής καρτέρει,
γιατί αν τον ξέρη κάπου μια του ήλιου αχτίνα
πως ζη και βασιλεύει, με του Δία τη γνώμη,
που δε θέλει το γένος του να σβύση ακόμη,
υπάρχει ελπίδα πάλι εδώ να μας γυρίση·
αυτή 'ναι, που είπα κι άκουσες η πάσα αλήθεια.

ΧΟΡΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΣΙΜΟ

Ποιος να της τόδινε έτσι αυτό
τόνομα σ' όλα ταιριαστό;
μην κάποιος που δε βλέπομε
και ξέροντας το πεπρωμένο
τη γλώσσα ωδήγα στο σωστό;
Ελένη! νύφη με σπαθιά και φόνους γυρεμένη!
γιατί αλήθεια όλεθρος
ανδρών και πλοίων και κάστρων
απ' την παστάδα εκίνησε
την πολυξομπλιασμένη
με τις πνοές του γίγαντος
Ζεφύρου, η Ελένη!
Και κυνηγοί αναρίθμητοι
σιδεροφορεμένοι
πίσω απ' τα ίχνη τάφαντα
των караβιών που αράζανε εκεί πέρα,
που οι όχθες του Σιμόεντα χλωρές
βλαστομανούνε από πολέμων αίμα.

Έτσι' η εκδικήτρα η οργή
στην Τροία να φέρη δεν αργεί
συμπεθεριό, όνομα και πράμμα,
για να ξοφλήσουν με καιρό
του τραπεζιού την ατιμία
και του φιλόξενου του Δία
κείνοι που τότε από καρδιάς
έψαλλαν το νυφιάτικο τραγούδι
του υμεναίου, που η μοίρα τόφερνε
έτσι οι γαμπροί να τραγουδούνε·
τον ξέμαθε όμως ύστερα
τον ύμνο η πόλη του Τριάμου·
τώρα βαρυστενάζει, πολυθρήνητο
καλόντας τον κακόγαμπρο τον Πάρη,
αλήθεια πολυθρήνητο
για τόσες πολιτών ψυχές
και το αίμα τάδικο που εχάθη.

Έτσι στο σπίτι του έθρεψε
κάποιος γαλαθινό λιοντάρι,
αποκομμένο απ' το βυζί της μάννας του·
στην πρώτη του ημερώ τη χάρη·
ήμερο στα παιδιά πασίχαρο,
και των γεροντοτέρων χάδι·
συχνά στην αγκαλιά του τόπερνε
σαν νάτανε νεογέννητο παιδάκι,
και χαρωπά χαϊδεύονταν
στο χέρι που του χόρταινε την πείνα.

Μα ήρθε καιρός και χρόνισε
και τόδειξε από ποιους κρατούσε·
για το σπολλάτη της τροφής του, ακάλεστος
το γιόμα του ετοιμάζει
μες στα κοπάδια, πόπνιξε,
κ' αίμα πλημμύρισε το σπίτι —
κακό στους σπιτικούς αγιάτρευτο

και φονικό, ζημία μεγάλη.
Θεός τον είχε θρέψη επίτηδες
σαν ιερέα συμφοράς στο σπίτι!

Έτσι και στις αρχές λέω πως νάρθε
στην Τροία σαν μια ιδέα ανάνεμης γαλήνης,
σαν ένα ατίμητο αρχοντιάς στολίδι
σαν μαλακό ματιών σαίτεμα,
καρδιών λίγωμα, έρωτος άνθος.
Μ' άλλαξεν όψη κ' έφερε
πικρό στους γάμους τέλος,
κι ασύντυχη και κακοσύβαστη
σηκώθηκε στους Πριαμίδες,
σταλμένη από το Δία τον ξένιο
νυμφόκλαυτη Ερινύα!

Είν' ένας λόγος παλαιός παμπάλαιος,
που όταν τανθρώπου η ευτυχία περσέψη
γεννά και δεν πεθαίνει άκλερη,
κι απ' την καλοτυχιά βλασταίνει
αχόρταγη στο γένος δυστυχία.
Μα εγώ χώρια απ' τους άλλους σκέπτομαι,
πως πιότερα παιδιά γεννά το κρίμα
που του γονιού των όλα μοιάζουν,
ενώ τα σπίτια τα καλά και δίκια
πάντα καλότυχη γεννιά θα βγάζουν.

Τόχει το κρίμα το παλιό
καινούργιο να γεννοβολάη κρίμα
στους άδικους ανθρώπους,
— αργά ή νωρίς όταν θε νάρθη ημέρα
της γέννας η γραφή —
και συμφορά απολέμητη ανίκητη κι ανίερη
στα σπίτια την απόκοτη μαύρη Εκδικήτρα,
με τους γονιούς της απaráλλακτη.

Μα η Δίκη λάμπει στα φτωχά
κι άραχλα σπίτια
και του δικαίου το βίο τιμά,
ενώ απ' τα χρυσοστόλιστα με αδικίες παλάτια
φεύγει και δε γυρνάει τα μάτια
και πάει στα τιμημένα, δίχως να ψηφά
τη ψευτοφημισμένη δύναμη του πλούτου
κι όλα σε δίκιο τέλος κυβερνά.

Τώρα εσέ, βασιλιά, νικητή της Τρωάδας
του Ατρέα γεννιά,
και το πώς να σε πω και πώς να τιμήσω,
χωρίς πέρα να πάω, μηδέ πίσω ναφήσω
των επαίνων το μέτρο;
Γιατί ξέρω, πολλοί προτιμούν
ό,τι φαίνεται μόνο
και το δίκιο αψηφούν·
κι ο καθένας στον πόνο σου είν έτοιμος τάχα
να στενάζη μαζί σου
ενώ δεν του ραγίζει η καρδιά του από μέσα·
και σου κάνει πως χαίρει με σένα ο άλλος
και το αγέλαστο πρόσωπο βιάζει.
Μα ο καλός ο βοσκός που γνωρίζει από τέτοια
δεν γελιέται απ' το μάτι ανθρώπου που δείχνει
τάχα γνώμη καλόκαρδη κι όμως
σε χαϊδεύει με αγάπη χλιαρή.
Και λοιπόν, όταν συ ξεκινούσες το στόλο
για τη μαύρη Ελένη,
δεν το κρύβω, γι' ανόητο σε είχα
και πως όχι σωστά κυβερνούσες το νου σου
σαν να επήαινες σ' ανθρώπους γραμμένους του χάρου
ανωφέλευτο θάρρος.
Όμως τώρα που βγήκαν σε τέλος καλό
αναγαλλιάζει η ψυχή μου απ' τα βάθη,
και συ πια δε θαργήσης ρωτώντας να μάθης

ποιος στην πόλη σου φύλαξε γνώμη πιστή
και ποιος όχι.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Το Άργος για πρώτα δίκιο 'ναι να χαιρετήσω
και τους εγχώριους τους θεούς που μου είν' αιτία
του γυρισμού και της εκδίκησης που πήρα
από την Τροία· γιατί οι θεοί, όχι από λόγια
γρικόντας, ρίξανε στην κάλπη του θανάτου
το ψήφο τους αμέραστο για της Τρωάδας
τον τέλειο το ξολοθρεμό, ενώ στην άλλη
σίμωνε η ελπίδα του χεριού κ' έμενεν άδεια.
Κι απ' τον καπνό γνωρίζεται η παρμένη η πόλη
και τώρα ακόμη· ζούνε του ολέθρου οι μπόρες
κ' η στάχτη η δυσκολόσβυστη, ψηλά και γύρω
παχιές σκορπίζει μυρωδιές του αρχαίου του πλούτου.
Και πρέπει χάρη αξέχαστη νάχουμε πάντα
για τούτα στους θεούς, που τα θεόργητά μας
στήσαμε δίχτυα και για χάρι μιας γυναίκας
ξολόθρεψε ταργεϊτικό θεριό την πόλη,
ο ασπιδοφόρος ο λαός, πουλάρι αλόγου,
πηδόντας τον καιρό που βασιλεύει η Πούλια·
και μες στα κάστρα πέφτοντας τωμό λιοντάρι
βασιλικόν εχόρτασε γλείφοντας αίμα.
Αυτά να πω για τους θεούς έπρεπε πρώτα.
Κι όσο για τη δική σου γνώμη, μες στη μνήμη
κρατώ όσα μούπες, κ' είμαι σύμφωνος με σένα·
αλήθεια, λίγοι άνθρωποι τόχουν φυσικό τους
την ευτυχία του φίλου τους να μη φθονούνε·
μα στην καρδιά κατασταλάζει το φαρμάκι
της ζούλιας και διπλαίνει του άρρωστου τον πόνο,
που, χώρια απ' της δικής του δυστυχίας το βάρος,
την ευτυχία του γείτονα βλέπει και σκάζει.
Ξέρω που σου μιλώ· γιατί πολλούς γνωρίζω
που η τόση αγάπη πόδειχναν είταν μονάχα

σαν του καθρέφτη ζουγραφιά και σκιάς εικόνα·
και μόνου ο Οδυσσέας, που ακλούθησε άθελά του
μια που ζεύχτηκε, πρόθυμος σύντροφός μου είταν
— καλή του η ώρα ή ζωντανός ή πεθαμένος —
Και τώρα τάλλα, για τους Θεούς και για την πόλη,
σε σύνοδο κοινή, δουλειά μας κάνοντάς το,
μαζί θε να σκεφθούμε, κι ό,τι καλά στέκει
πρέπει να ιδούμε πως θα καλομείνη πάντα
κι ό,τι από γιατρεία και φάρμακα έχει ανάγκη
καίοντας και κόβοντας στοχαστικά με γνώση
θα δοκιμάσομε, αν μπορή, να φύγη η αρρώστεια.
Τώρα στων παλατιών την τιμημένη εστία
πηγαίνω, πρώτα τους Θεούς να προσκυνήσω
που όπως με καταβόδωσαν μ' έφεραν πίσω·
κ' η νίκη μια π' ακλούθησε, ας στεριώση!

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Της πόλεως του Άργους τιμημένοι εσεείς γερόντοι,
δε θα ντραπώ να πω σε σας την τόση αγάπη,
που αισθάνομαι του αντρός μου, γιατί ο χρόνος σβήνει
τη συστολή απ' τον άνθρωπο· δεν τάχω ακούση
απ' άλλους, τα δικά μου θα σου πω τα πάθη
όσον καιρόν έλειπε αυτός κάτω στην Τροία·
και πρώτα δίχως άντρα κ' έρμη μες στο σπίτι
είναι φριχτό κακό να κάθεται η γυναίκα
κι όλο ν' ακούη πολλά συφοριασμένα λόγια·
και μόλις μπαίνει ο ένας με κακά μαντάτα
χειρότερη άλλη συμφορά να φέρνη ο άλλος·
κι αν τόσες είταν οι λαβωματιές του, όσες
καθημερινά μας έφερνε στο σπίτι η φήμη
θάταν να πης πιο τρύπιος κι απ' το δίχτυ αλήθεια.
Κι αν όσες φορές τόπανε, είχε πεθάνη
σαν άλλος δεύτερος τρισώματος Γηρυόνης
[πολύ από πάνω, κι από κάτω πια δε λέγω]
τρίδιπλο ντύμα γης πως πήρε θα καυχιόνταν

για να πεθάνη μια φορά στο κάθε σχήμα.
Γι' αυτές λοιπόν και για τις τέτοιες κακές φήμες
πολλές κρεμάθρες άλλοι γύρω απ' το λαιμό μου
με το στανιό μου λύσανε που είχα σφιγμένες.
Γι αυτά δεν βρίσκεται κ' εμπρός σου εδώ κι ο γυιός σου
το ενέχυρον της πίστης μου και της δικής σου,
ο Ορέστης, καθώς έπρεπε, και μη απορήσης·
γιατί τον τρέφει καλοθελητής μας φίλος
απ' τη Φωκίδα ο Στρύφιος, προλέγοντάς μου
διπλά ενδεχόμενα κακά: και το δικό σου
κάτω στην Τροία τον κίντυνο, ή μήπως ρίζη
κάποια αναρχία του λαού την γερουσία,
ως καθώς τόχουν φυσικό οι άνθρωποι πάντα,
πιότερο να ποδοπατούν έναν που πέση.
Μια τέτοια βέβαια πρόφαση δεν κρύβει απάτη·
μα εμένα οι άφθονες πηγές των δάκρυών μου
έχουν στεριέψη και σταλαματιά δε μένει·
και ταργοκοίμητα μου βλάβηκαν τα μάτια
να κλαίω τις παραμελημένες φωταψίες
που πρόσμενα από σένα· και στα ονειρατά μου
από τανάλαφρο του κουνουπιού εξυπνούσα
φετεροσουσούρισμα, γιατί έβλεπα για σένα
πιότερα πάθη κι απ' του ύπνου μου τις ώρες.
Τώρα χαρούμενη που πέρασα όλα ετούτα,
πώς να μη λέω τον άντρα αυτό, σκύλλο της στάνης,
άγκυρα σωτηρίας του πλοίου, και ψηλής στέγης
στερεό στύλο, μονάκριβο παιδί, πατέρα,
στεριά που βλέπει ανέλπιστα ο θαλασσομάχος,
μέρα λαμπρότατη ύστερ' από κακωσύνη,
τρεχάμενο νερό στον δρομομαχισμένο!
Τέτοιων λοιπόν χαιρετισμών τιμή του αξίζει
κι ας λείπη ο φθόνος! φτάνουνε τα περασμένα
που τράβηξα· και τώρ' αγαπητό κεφάλι
κατέβαινε απ' τ' αμάξι σου, δίχως ναγγίξης
στη γης το πόδι σου, που χάλασε την Τροία!

Δούλες τι στέκεσθε; πόχω το χρέος προστάξη
να στρώσετε χαλιά στου δρόμου του τη στράτα;
ευθύς ας γίνη πορφυρόστρωτος ο δρόμος
κι ας τον φέρη στανέλπιστα παλάτια η Δίκη!
Για τάλλα — η έγνοια μου άγρυπνη, σε δίκιο τέλος
θα φέρη — πρώτα ο Θεός — τα πεπρωμένα.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Κόρη της Λήδας, των σπιτιών μου κυβερνήτρα,
σύμφωνα με της απουσίας μου το μάκρος
και τα λόγια σου μάκρυνες, αν και ταιριάζη
νάρχεται απ' άλλους η τιμή του δίκιου εμένα
κι απ' άλλο, με καμώματα γυναίκεια εμένα
μη θες να με χαλάσης και σα βάρβαρο άντρα
ταπεινοπροσκυνάς με χαμόσυρτα λόγια,
μηδέ στρώσης στο δρόμο μου, με τις πορφύρες,
το φθόνο· στους Θεούς η τιμή τούτη πρέπει·
θνητός σε τέτια πολυζόμπλιαστα στολίδια
δεν πάει σ' εμένα να πατώ με δίχως φόβο·
σαν άνθρωπο, όχι σαν θεό να με τιμούνε·
και δίχως τα στρωσίματα κι αυτά τα ζόμπλια
η δόξα διαλαλεί· κ' η μετρημένη η γνώση
δώρο μεγάλο του Θεού· να μακαρίζης
τον άνθρωπο απ' τα τέλη του τα ευτυχισμένα
κι αν έτσι πάντα φέρνομαι, φόβο δε θάχω!

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Όμως τώρα κι αυτή μη μου αρνηθής τη χάρη.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Ξέρε το, δε θα ιδής τη γνώμη μου ναλάξω.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Μην τύχης τάμμα στους Θεούς, για κάπιο φόβο;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Παρά καθ άλλον, ξέροντας το λόγο μου είπα.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Και τι λες τάχα ο Πρίαμος, αν ενικούσε; . . .

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Και βέβαια θα πατούσε πάνω στις πορφύρες

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Λοιπόν μη ντηρηθής το τι θα πη ο κόσμος.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Όμως και του λαού η φωνή πολύ βαραίνει.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Τον άνθρωπο που δε φθονούν, μην τον ζηλεύης.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Δεν πάει και στη γυναίκα να γυρεύη αμάχες.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Μα πρέπει κάπου κι ο ευτυχής να τον νικούνε.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Τόσο λοιπόν να με νικήσης επιμένεις;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Σε με, μα με το θέλημά σου, ας μείνη η νίκη.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Μ' αφού το Θεός . . . γοργά ας μου λύσουν τις αρβύλες,
που ως σκλάβους τις πατάει και πορπατάει το πόδι·
κ' ενώ πάνω σ' αυτές θα φεύγω τις πορφύρες
ας μη με ιδή κανείς Θεός με φθόνου μάτι·
ντροπή, σταλήθεια, τέτοια να ρημάζης πλούτη
κι ασημοζυγιασμένα φάδια μες στους δρόμους.
Τόσο γι' αυτά· την ξένη τώρα ετούτη δέξου
με καλωσύνη· από ψηλά θα καλοβλέπουν
πάντα οι Θεοί, όποιος σκληρός δεν είναι αφέντης·
γιατί ποιος πέφτει στη σκλαβιά με θέλημά του;
αυτή, διαλεχτόν άνθος από τόσα πλούτη,
την έφερα μαζί μου, δώρο του στρατού μου·
κι αφού στο θέλημά σου μ' έχεις τέλος φέρη
πατόντας σε πορφύρες στο παλάτι ας εμπώ!

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Έχει κι αν έχει η θάλασσα! ποιος θα την σώση;
που ασημοζυγιαστη πολλήν πορφύρα θρέφει
καινούργια πάντα, για όσα Θεός να βάφης φάδια.
Και το σπίτι σου, ρήγα μου, τόχει για νάχη,
και πρώτα ο Θεός φτώχεια τι πάει να πη δε ξέρει·
κι αν τέτοιο μου έφερναν χρησμό απ' τα μαντεία
θάταζα τόσα κι άλλα φάδια να πατιόνταν
για τα καλά σου, νάθε ταξιωθώ, δεξίμια·
γιατί σαν μένη η ρίζα, τα κλωνιά φουντώνουν
κι απλώνουν ήσκιο του σπιτιού, στο βαρύ κάμμα·
έτσι και σένα ο γυρισμός σταρχοντικό μας
σαν να μας φέρνη από χειμώνα καλωσύνη·
κι όταν γυαλίση απ' τη ξυνή την αγουρίδα
κρασάτη ρόγα, τότε πια η δροσιά γλυκειά 'ναι,
σαν κυβερνάει το σπίτι του ο ίδιος ο αφέντης.
Ω Δία μου τέλειε, δίνε στις ευχές μου τέλος
κι όπως συ θέλεις κάμε ό,τι να κάμης θέλεις.

ΧΟΡΟΣ

ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΣΙΜΟ

Γιατί με τόσο πείσμα πάντα εμπρός
στη 'λαφροϊκιωτή μου τη καρδιά
αυτός ο φόβος να πηδά
κι ακάλεστος κι αλέρωτος
μου ψέλνει προφητείες;
Γιατί σαν τα όνειρα τα σκοτεινά
να μην μπορώ να τον ξορκίσω
και το καλό το θάρρος μου ξανά
στο θρόνο της καρδιάς να στήσω;
κι όμως καιρός επέρασ' από τότε,
που σέρνοντας τα παλαμάρια
αφήσανε την αμουδένια ακρογιαλιά,
όταν κατά την Τροία ξεκίνησαν
με το στρατό μας τα καράβια.

Τώρα ο ίδιος μάρτυρας εγώ
το γυρισμό τους με τα μάτια μου είδα·
μα πάλι από μέσα, και με δίχως λύρα,
ψάλλει αυτοδίδακτη η καρδιά μου
των Ερινύων το θρήνο
και γω δεν έχω αλάκερο
το καλό θάρρος της ελπίδας.
Γιατί έτσι μάταια δεν σπαρνούν
τα σπλάχνα μου, ουδέ στρέφει
μ' όχι του κάκου παραγμούς
σε δίκιους η καρδιά μου λογισμούς.
Μα εύχομαι ψεύτικοι να βγουν
οι φόβοι παναμένω
και να γενούν τανέμου.

Αχόρταγη είναι βέβαια η άκρα υγεία
γιατί η αρρώστεια * * *
γειτόνισσα ενός τοίχου συνορεύει

* * * * *

και του Θνητού η καλοτυχιά που πλέει πρίμα
χτύπησε απάνω στα κρυφά τα βράχια.
Μ' αν απ' τα κερδισμένα πλούτη
δεν ντηρηθή να κάμη χύση
με το πρεπούμενο το μέτρο,
δεν πήε κατά βυθού το σπίτι
μ' όλο της συμφοράς το παραφόρτωμα
και δεν εβούλιαξε το σκάφος.
Πολλά τάφθονα δώρα τουρανού
και της καλόχρονης σοδειάς
διώξαν την πείνα και τη φτώχεια.

Όμως, μια να χυθή χάμω στη γης
το μαύρο αίμα ανθρώπου σκοτωμένου
ποιος να το φέρη πίσω με γητειές;
μήπως και κείνον, που με τη σοφία του
να ξαναζωντανεύη μπορείε πεθαμένο.
δεν τούδωσε ο Δίας να μάθη;
Αν όμως η ωρισμένη μοίρα απ' τους Θεούς
δεν μπόδιζε να ξεπερνούμε
τα σύνορα που έχουνε τάξη,
τη γλώσσα θα προλάβαινε η καρδιά
στο φως αυτά να φέρη·
τήρα στα σκοτεινά κρυφανταριάζει
χωρίς καμμιάν ελπίδα, η πονεμένη,
να ξεσκεπάση τίποτα σωστό
μες απ' τα φλογισμένα φρένα.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Και συ, σε σένα λέω Κασσάνδρα, έμπαινε μέσα,
αφού σουδωκε ο Θεός ανόργητα εδώ μέσα
του σπιτιού μας να γίνης και με τόσες δούλες
μαζί να παραστέκης δίπλα στο βωμό μας,

κατέβαινε απ' ταμάξι, δίχως περηφάνεια.
Αφού κι ο γυιός ακόμα λέγουν της Αλκμήνης
ψωμί σκλαβιάς υπόφερε να δοκιμάση·
γιατί αν το φέρη η τύχη τέτοια νάρθη ανάγκη,
χαρά 'ς τον, που αρχαιοπλουτο κύριο θα λάχη.
Μα εκείνοι, όπου ανέλπιστα θερίσουν πλούτη,
πάντα σκληροί στους δούλους και με δίχως μέτρο
έχεις τώρ' από μέρους μας, ότι είναι δίκιο.

ΧΟΡΟΣ

Σούπε λόγια κοφτά και στρογγυλά και παύει·
και μια που στα πλεμμάτια είσαι της τύχης,
ό,τι σου λέει κάμε — αν θες — μα ίσως δεν θέλεις.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Μ' αν ίσως και δεν έχει σαν το χελιδόνι
βαρβαρικιά στη γλώσσα της φωνή και ξένη,
τα φρόνιμά μου νοιώθοντας θακούση λόγια.

ΧΟΡΟΣ

Εμπρός· σου λέει τα πιο καλά στη θέσι που 'σαι
κι ακλούθει αφίνοντας αυτή την έδρα τώρα.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Καιρό δεν έχω πλια εδώ έξω από τη θύρα
να χάνω· γιατί εμπρός εις τους βωμούς, στη μέση
του παλατιού, για σφάξιμο τ' αρνιά προσμένουν.
σαν να ποτέ μην έλπιζαν μια τέτοια χάρη·
και συ στο νου σου αν τόχης κάμε ό,τι θα κάμης
κι αν πάλι δεν τη νοιώθης, ξένη, αυτή τη γλώσσα
μίλησε αντίς με τη φωνή καν με το χέρι.

ΧΟΡΟΣ

Φαίνεται θέλει η ξένη έν' άξιο δραγομένο
κι ο τρόπος της νεοσκλάβωτο την δείχνει αγρίμι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Μα είναι τρελλή, κι ακούει κακά στο νου της φρένα,
'π' αφού πάρθηκ' η χώρα της κ' εδώ μας ήρθε,
δε λέει στο χαλινάρι της να συνειθίση
πρι να ξαφρίση τους θυμούς του αίματός της.
Σκοπό δεν τόχω πίοτερα να χάνω λόγια.

ΧΟΡΟΣ

Μα εγώ τη συμπονώ και δε θα της θυμώσω·
κατέβα πια ταλαίπωρη κι άφισ τ' αμάξι
και κάνε της σκλαβιάς σου αρχή σαν είναι ανάγκη.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Συμφορά μου ωιμέ συμφορά,
Απόλλων Απόλλων!

ΧΟΡΟΣ

'Τι θέλουν τάχα οι θρήνοι αυτοί για το Λοξία;
δεν είναι τέτοιος να του πρέπουν μοιρολόγια.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Συμφορά μου ωιμέ συμφορά,
Απόλλων Απόλλων!

ΧΟΡΟΣ

Πάλι με στόμα βλάστημο το θεό φωνάζει
που σε γόους να παραστέκη δεν του πρέπει.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Απόλλων,
Απόλλων οδηγέ κ' η απώλειά μου!
δεύτερη αυτή φορά και για καλά με χάνεις.

ΧΟΡΟΣ

Για τα δικά της πάθη, λέω, θα προφητέψη.
μένει το θείο το χάρισμα και στη σκλαβιά της.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Απόλλων,
Απόλλων οδηγέ κ' η απώλεια μου!
α, που τάχα μ' ωδήγησες; και σε ποια στέγη;

ΧΟΡΟΣ

Στων Ατρείδών τη στέγη· κι αν δε τόχης νοιώση
νά που σου λέω· και ψέμα δε θα πης πως σου είπα.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Α, α,
θεομίσητο σπίτι, και πόσα ξέρει
φονικά, σκοτωμούς από δικών χέρι,
ανθρωπομακελλειό αιματορραντισμένο!

ΧΟΡΟΣ

Μοιάζει μύτη καλή σαν σκύλλα νάχη η ξένη,
και ψάχει νάβρη εκεί που οσμίζεται το γαίμα.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Γιατί έχω μάρτυρες, νά, ιδού, ετούτα.
Βρέφη που σκούζουν κάτω απ' το μαχαίρι
κρέατα ψητά, απ' τον πατέρα φαγωμένα.

ΧΟΡΟΣ

Τη μαντική σου είχαμε ακουστά τη φήμη,
αλλά γι' αυτά δεν μας χρειάζονται προφήτες.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Αλλοί κι απ' αλλοί, το τι έχει στο νου της;
τι 'ναι αυτό το καινούργιο κακό το μεγάλο,
το μεγάλο, που εδώ μέσα ετοιμάζει, κακό
για τους φίλους βαρύ
και δεν έχει γιατρεία
κ' είναι κάθε βοήθεια μακριά.

ΧΟΡΟΣ

Αυτά σου τα μαντεύματα δεν τα γνωρίζω·
τάλλα τα ξέρω· τα κηρύττει όλη η χώρα.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Αλλοί σου αθλία, και το κάνεις αυτό;
τον άντρα, το δεξί σου το πλευρό,
ευφραίνεις με λουτρό — πώς να το πω το τέλος;
μα όπου και νάναι γίνεται· κι απλώνει
χέρι το χέρι γοργό.

ΧΟΡΟΣ

Δεν νοιώθω ακόμα· κ' ύστερα απ' τα αινίγματά σου
τώρα τους σκοτεινούς σου τους χρησμούς τρομάζω.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Έ, ε, παπαί παπαί, τι 'ναι που φαίνεται;
δεν είναι δίχτυ του Ίδη;
μα δίχτυ 'ναι η γυναίκα του, η φόνισσά του·
κ' η κατάρα η αχόρταγη του γένους
ας κλάψη του φριχτού το θρήνο φονικού.

ΧΟΡΟΣ

Ποια τούτη η Ερινύα που προσκαλείς να υψώση
Θρήνο στο σπίτι; δε μ' ευφραίνει αυτός σου ο λόγος
και μαύρη στην καρδιά μ' ανέβηκε σταλιά
το γαίμα — όπως με θανάσιμη πληγή
χυμένο πάει με το φως του βίου που σβύνει,
και δεν αργεί να φτάση το κακό.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Α, α· ιδού ιδού· κράτα μακριά
τον ταύρο από την αγελάδα,
με δόλο μες στα βρόχια της τον πιάνει,
βαράει του μαύρου μια, και πέφτει
μες στα λεβέτια του λουτρού, όπως σου λέω.

ΧΟΡΟΣ

Δε θα το καυχηθώ πως νοιώθω τους χρησμούς σου
με κάτι όμως κακά μου φαίνεται να μοιάζουν.
Και τότε απ' τους χρησμούς βγήκε για τους Θνητούς
λόγος καλός; — μέσα στις συμφορές
των μάντηδων οι περισσές οι τέχνες
το φόβο έρχονται να φέρουν.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Αλλοίμονο της άμοιρης μαύρη μου τύχη,
βάζω και κλαίω μαζί και τα δικά μου πάθη!
που ήυρες να φέρης την ταλαίπωρη κ' εμένα,
τι άλλο, πάρεξ να πεθάνω εδώ μαζί σου!

ΧΟΡΟΣ

Φρενοπαρμένη θάσαι και θεοπείραχτη,
μόνη σου για να ψάλλης Θρήνον άνομο
του εαυτού σου, όπως η ξανθιά

κι αβάρετη στα κλάματα αηδόνα,
που κλαίοντας κλαίει πάντα τον Ίτυν Ίτυ
σ' όλη την πικραμένη τη ζωή της.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Καλότυχη της λιγερής μοίρα αηδόνας!
αυτή την ντύσανε οι θεοί με φτερωτό κορμί
και μες τα κλάματα γλυκειά της δώσανε ζωή·
μα εμέ σφαγή με δίκοπο σπαθί προσμένει.

ΧΟΡΟΣ

Πούθ' έρχονται, από ποιο θεό σταλμένοι οι τρόμοι αυτοί,
και τα δεινά με σκούξιμο κακόσυρτο θρηναίς,
και με προφητικούς ψάλλεις μαζί σκοπούς;
πούθε τα μέτρα αυτής της τέχνης μαντικής
έχεις και κακομελετάς;

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Ω γάμοι γάμοι Πάριδος των φίλων συμφορά,
ω του Σκαμάντρου πατρικό νερό!
που μια φορά στις όχθες σου την άθλια
μ' έθρεφες και με τράνευες
και τώρα γρήγορα θαρρώ γύρω στον Κωκυτό
και στις οχθιές του Αχέροντα θα προφητέψω!

ΧΟΡΟΣ

Τι 'ναι αυτός τώρα ο φανερός πάρα πολύ χρησμός;
κ' ένα μωρό μπορεί να νοιώση·
και στη καρδιά με πλήγωσε σα δάγκαμα φιδιού
καθώς τη μαύρη μοίρα σου μοιρολογάς πικρά
και με σπαράζεις να σ' ακούω.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Ω κρίμα οι κόποι, η χώρα μας κ' επήε κατά βυθού!
κρίμα οι θυσίες του πατέρα για τους πύργους
και τα σφαγμένα αρίθμητα παχιά κοπάδια
τίποτε δεν ωφέλησαν
για να μην πάθη ό,τι έπαθεν η πόλη.
Και γω το θερμόν αίμα μου ταχιά στη γη σκορπώ!

ΧΟΡΟΣ

Σύμφωνα μ' όσα μούψαλες κι αυτά που τώρα λες.
Και βέβαια κάποιος δαίμονας σε βάζει,
όπου κακό σου θέλει, πέφτοντας βαρύς,
για να θρηνής πικρά πάθη θανατικά·
και πού θα βγη δε ξέρω . . .

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Σε λίγο ακόμη κι ο χρησμός πια δε θα βλέπη
μέσ' από πέπλους σαν την νιόπαντρη τη νύφη·
μα θα χυθή, όπως φαίνεται, μ' ορμή μεγάλη
προς του ήλιου τις ανατολές, και σαν το κύμα
στο φως κακό θα βγάλη πιο μεγάλο απ' τάλλο.
Τώρα όχι πια μ' αινίγματα θα σου τα μάθω!
Και μάρτυρες μου νάσαστε, μαζί ακλουθόντας,
πως των αρχαίων οσμίζομαι κακών τα χνάρια·
γιατί ποτέ δεν απολείπει αυτή τη στέγη
χορός που ψάλλει μια κακόφωνη αρμονία.
Και μια που μάλιστα έχει πιή ανθρώπινο αίμα
κι αποδιαντράπη ολότελα, τόστρωσε μέσα
στο σπίτι για καλά, και πια δε λέει να φύγη
των Ερινύων των συγγενικών ο κύμος.
Κ* έτσι για πάντα θρονιασμένες τραγουδούνε
την πρώτη του κακού αφορμή, και καταριούνται
κλίνη, που ατίμασε αδελφός, προς όλεθρό του.
Αστόχησα ή το ηύρα σαν καλός τοξότης;
Ή ψευτομάντισσα είμαι φλύαρη δερνοθύρα;

αρνήσου το αν μπορής κι ορκίσου πως δε ξέρεις
απ' ακουστά τις πρώτες του σπιτιού αμαρτίες

ΧΟΡΟΣ

Ω και να μπόρειε ο στέρεος δεμένος όρκος
καμιά θεραπεία νάφερνε! μα εσέ θαυμάζω
που όντας περατινή κι απ' αλλόγλωσση πόλη,
σαν νάσουν μπρος και τάβλεπες τα ξεδιαλύνεις.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Το δώρο αυτό απ' το μάντη δέχτηκα το Φοίβο.

ΧΟΡΟΣ

Μην, και θεό, τον λάβωσε η αποθυμιά σου;

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Πριν, τόχα για ντροπή μου να τ' ομολογούσα.

ΧΟΡΟΣ

Τόχει ο καθείς να 'παίρεται στην ευτυχιά του.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Μα είταν για μένα αγωνιστής γιομάτος φλόγα.

ΧΟΡΟΣ

Μην και σε κλίνη γάμου επλάγιασες μαζί του;

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Αφού είχα πη το ναι, τον γέλασα κατόπι.

ΧΟΡΟΣ

Ενώ είχες πια τη Θεϊκιά τέχνη παρμένη;

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Στην πόλη πια προφήτεια τα ήθελε πάθη.

ΧΟΡΟΣ

Και πώς απλήρωτη έμεινες απ' την οργή του;

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Κανένας πια σε τίποτε δεν μου επιστεύαν.

ΧΟΡΟΣ

Μα εμείς αυτά που λες μας φαίνεται είν' αλήθεια.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Αχ! Αχ!

Τάλι ο φριχτός ο πόνος της ορθομαντείας

μ' απαίσιο προανάκρουσμα μ' αναταράζει.

Βλέπετε εδώ τους νέους αυτούς τους θρονιασμένους

μέσα στο σπίτι ομοίους με μορφές ονείρων,

παιδιά που σαν δικοί τους τάχουνε σφαγμένα;

γιομάτα από φαΐ των σαρκών τους τα χέρια

μαζί άντερα και σπλάχνα — γιόμισμα τρισάθλιο,

φαίνονται να κρατούν, που γεύτηκε ο πατέρας!

Κ' εκδίκησί τους μελετά να πάρη κάποιος

λιόντας δειλός, που στρέφεται μες στα κρεβάτια

και στο σπίτι φυλάει, ωιμέ, πότε να στρέψη

ο αφέντης — ναι, ο αφέντης μου, αφού είμαι σκλάβο.

Κι ο στόλαρχος και νικητής της Τροίας δε ξέρει

τι με της γλώσσας της τα χάδια και τα λόγια

τα πρόσχαρα, του μαγερεύει η μαύρη σκύλλα,

σαν την κρυμμένη συμφορά, κακιά του μοίρα!

Τέτοια τολμά! γυναίκα να σκοτώση άντρα!

και ποιο όνομα στο μισητό το τέρας νάβρω
να του ταιριάζη; αμφίσβαινα ή τάχα Σκύλλα
που μες στους βράχους, θρήνος των ναυτών, φωλιάζει;
μάννα του Χάρου αλλόφρενη, που των δικών της
κρατάει αμάχη ασύβαστη; κ' ερέκαξε έτσι
σαν να είχε εχθρούς η απόκοτη κατατροπήση,
και χαρά τάχα δείχνει για το γυρισμό του;
Και αν θέλης πιστεψέ μου, κι αν δε μη . . τι τάχα;
Θαρθή που θάρθη· και συ μάρτυρας σε λίγο
σωστή πολύ προφήτισσα θε να με κλάψης.

ΧΟΡΟΣ

Το δείπνο του Θυέστη με παιδιών του σάρκες
τόνοιωσα κι ανατρίχιασα κ' έχω ένα φόβο!
Γι' αυτά σου που είπες, που δε μοιάζουν παραμύθια·
μα τάλλα πάκουσα — βγήκα και πάω απ' το δρόμο.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Πώς του Αγαμέμνονα θα ιδής σου λέω το φόνο.

ΧΟΡΟΣ

Φράξε το στόμα σου, άθλια, στον κακό λόγο!

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Γιατρός κανείς δεν βρίσκεται γι' αυτό που σου είπα.

ΧΟΡΟΣ

Όχι, αν θα γίνη· μα ο θεός να μην το δώση!

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Καλές οι ευχές· μα εκείνοι μελετούν τον φόνο.

ΧΟΡΟΣ

Ποιος νάναι ο άντρας που το κρίμα αυτό ετοιμάζει;

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Βλέπω οι χρησμοί μου αλήθεια πήγανε στο βρόντο.

ΧΟΡΟΣ

Ποιος είν' αυτός ο επίβουλος, δεν τόχω νοιώση.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Κι όμως καλά τη γλώσσα ξέρω των Ελλήνων.

ΧΟΡΟΣ

Και η Πυθία επίσης, μα οι χρησμοί της, σκότος.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Αλλοί μου! ω ποια φωτιά χυμίζει και μ' αδράχνει!

Οτοτοτοί, Απόλλων Λύκειε, αλλοίμονό μου!

Αυτή, λιόντισσα με δυο πόδια, που κοιμάται

με λύκο, ενώ το αρχοντικό λιοντάρι λείπει

θα με σκοτώση τη φτωχιά, κι ως να ετοιμάζη

φάρμακο, θε να χύση μέσα στην οργή της

και τη δικιά μου πλερωμή κ' ενώ ακονίζει

το σπαθί για τον άντρα της, θε να εγκωμιάζη

πως γιατί μ' έφερε μαζί τον εκδικιέται.

Και τι λοιπόν τα θέλω αυτά σα να μ' εμπαίζουν

τα σκήπτρα και τα μαντικά στεφάνια εμπρός μου;

Εσένα πριν του τέλους μου θα σε χαλάσω·

και στην οργή και σεις, κ' εγώ ταχιά ακλουθώ σας,

στολίσετε άλλη συμφορά αντίς για μένα.

Νά! με τα χέρια του ο Απόλλωνας μου βγάζει

το μαντικό το φόρεμα· κι αφού είδε πρώτα,

και μ' όλη αυτή μου τη στολή, τα περιγέλοια

που φίλοι εχθροί μου κάνανε, βέβαια του κάκου,

κ' υπόφερα σα μια ζητιάνα γυρολόγα
να με λένε φτωχιά, στρίγγλα και λιμασμένη —
και τώρα ο μάντης μάντισσα που μ' έχει κάμη,
μ' ωδήγησε σ' αυτές τις θανάσιμες τύχες!
Κι αντίς ο πατρικός βωμός, με περιμένει
ζεστό το κρεατοσάνιδο που θα με κόψουν.
Μα ακδίκητο οι θεοί το αίμα μου δε θαφήσουν,
γιατί άλλος πάλι εκδικητής θαρθή δικός μας
να πάρη από τη μάννα που τον γέννα πίσω
του πατέρα το γαίμα· κ' έρχεται διωγμένος
πλανημένος κι απόξενος αυτής της χώρας,
κορώννα στου σπιτιού τις συμφορές να βάλη.
Κ' εστέριωσε από τους θεούς μεγάλος όρκος
νάρθη του ξαπλωμένου ανάγερμα πατέρα.
Μα γιατί τάχα εδώ πονετικά να κλαίω
μια που είδα με τα μάτια μου του Ιλίου την πόλη
να πάθη ό,τι έπαθε; και κείνοι που την πήραν
έτσι με των θεών την κρίση ξεμπερδεύουν;
Πηγαίνω στο γραφτό μου και στο θάνατό μου
και χαιρετάω αυτές εδώ του Άδη τις πόρτες.
Μόνου άμποτε μια και καλή πληγή να λάβω
που να μπορέσω ασφάδαστη και με χυμένο
το γαίμα ευκολοθάνατη να ξεψυχήσω.

ΧΟΡΟΣ

Ω συ πολύ ταλαίπωρη και πολύ πάλι
σοφή γυναίκα, είπες πολλά, κι αν απ' αλήθεια
το θάνατό σου ξέρεις, πώς με τόση τόλμη
σα βώδι που οδηγάει θεός στο βωμό στέκεις;

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Δεν έχει γλυτωμό κι αν κερδήσουμε χρόνο.

ΧΟΡΟΣ

Μα η τελευταία η ώρα είναι όπου αξίζει.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Ἦρθεν η μέρα· τι θε να κερδίσω αν φύγω;

ΧΟΡΟΣ

Κακό σου φέρνει, ξέρε το, αυτή σου η τόλμη.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Μα είναι ωραίο κανείς να ποθάνη με δόξα.

ΧΟΡΟΣ

Και ποιος τ' ακούει αυτά απ' τους ευτυχισμένους;

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Ωιμένα εσύ, και τάξια σου παιδιά, πατέρα!

ΧΟΡΟΣ

Τι 'ναι; Ποιος φόβος σου γυρνάει το νου σου πάλι;

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Αχ κι αχ!

ΧΟΡΟΣ

Τι πάλι αυτό το αχ; εκτός του νου σου αν βλάβη . . . ,

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Φόνον αιματοστάλαχτο βγάζουν οι τοίχοι.

ΧΟΡΟΣ

Και πώς; Είν' τα σφαχτά που στους βωμούς μυρίζουν.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Είν' όμοιος σαν αχνός που βγαίνει από τους τάφους.

ΧΟΡΟΣ

Δεν μοιάζει αυτό που λες με της Συρίας τα μύρα.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Μα τώρα μέσα πάω τη μοίρα μου να κλάψω
και του Αγαμέμνονα· με φτάνει όσο έχω ζήση.

Αχ φίλοι!

Δε σκούζω σαν πουλί έτσι από μάταιο φόβο
σε θάμνο εμπρός· θε να πεθάνω· και σας θέλω
μάρτυρες, σαν πεθάνη αντίς για με γυναίκα
κι άντρας αντίς για τον κακότυχο τον άντρα·
ως ξένιο δώρο πριν πεθάνω αυτό σας θέλω.

ΧΟΡΟΣ

Αθλία, σου κλαίω τη μοίρα σου που προφητεύεις.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Ακόμη μια φορά θέλω να πω σαν Θρήνο
έτσι εδικό μου. Μπρος στο στερνό φως του ήλιου
εύχομαι οι εκδικάτορες του βασιλιά μου
να θυμηθούν και τους δικούς μου τους φονιάδες
για το εύκολο κατόρθωμα φόνου μιας σκλάβας.

ΧΟΡΟΣ

Αχ και το τι 'ναι ο άνθρωπος! στην ευτυχία του
σα ζουγραφιά φαντάζει, πλην η δυστυχία
μια σα σφουγγάρι υγρό της δίνει και τη σβύνει·
κι αυτά από κείνα πιο πολύ ελεούμαι ακόμη.
Η ευτυχία είναι πράμα που δε λένε ποτέ

να χορτάσουν οι άνθρωποι
και δεν τη βαρέθηκε τόσο κανένας ποτέ
να της κλείση την πόρτα
απ' έξω απ' τα πλούσια παλάτια,
κράζοντάς της: μη μπαίνης.
Και σ' αυτόν έχουν δώση οι θεοί να νικήση
του Πριάμου την πόλη
και μας γύρισε πίσω γιομάτος με δόξα.
Μ' αν τώρα πλερώση το κρίμα των άλλων
κι αν άλλων θανάτων το γαίμα ξεπλύνη
αυτός με το φόνο του πάλι,
ποιος γρικόντας αυτά θα μπορέση να πη
πως με δίχως κακό εγεννήθη;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Ωιμένα μου και πάω! βαθιά με βρήκε μέσα!

ΧΟΡΟΣ

Σώπα! ποιος φωνάζει τάχα χτυπημένος στα γερά;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Πάλι ξανά μου αλλοίμονο με βρήκε κι η άλλη.

ΧΟΡΟΣ

Το έργο τέλειωσε! λογιάζω απ' τη φωνή του βασιλιά·
μα τουλάχιστον έλ' ας δούμε τι έχουμε να κάμουμε.

ΧΟΡΟΥ ο α'

Εμένα η γνώμη μου είναι σε βοήθεια αμέσως
να κράξομε όλη εδώ την πόλι στο παλάτι.

ΧΟΡΟΥ ο β'

Εγώ, μια ώρα αρχύτερα να μπούμε μέσα
και να τους πιάσουμε με το σπαθί στο χέρι.

ΧΟΡΟΥ ο γ'.

Και γω μ' αύτη τη γνώμη, κάτι πρέπει λέω
να κάμουμε, καιρός για χάσιμο δεν είναι.

ΧΟΡΟΥ ο δ'

Φώς φανερό· όπως άρχισαν είναι σημείο
πως ετοιμάζουν τυραννίδα για την πόλη.

ΧΟΡΟΥ ο ε'

Η ώρα περνά, μα όσοι της άργητας πατούνε
στα πόδια τη ντροπή, έχουν το χέρι ξύπνιο.

ΧΟΡΟΥ ο στ'

Και γω δε ξέρω ποια βουλή να βρω να δώσω·
πρέπει να το σκεφθή ένας που κάνει κάτι.

ΧΟΡΟΥ ο ζ'

Τέτοιος είμαι κ' εγώ, γιατί δε ξέρω τρόπο
έναν που πέθανε, με λόγια ν' αναστήσω.

ΧΟΡΟΥ ο η'

Κ' έτσι όσο ζούμε το λοιπόν, στην κεφαλή μας
θάχουμε αυτούς τους άτιμους να μας ορίζουν;

ΧΟΡΟΥ ο ι'

Μα όχι! δεν είναι υποφερτό· κάλλιο ας πεθάνω
παρά σκλαβιά, γλυκύτερη μια τέτοια μοίρα.

ΧΟΡΟΥ ο ι'

Μα τάχα αυτά τα βογγητά να είταν σημάδι
να κρίνουμε πώς είναι κι όλας σκοτωμένος;

ΧΟΡΟΥ ο ια'

Ας μη μας παίρνη ο οργή πρι να βεβαιωθούμε·
άλλο να βάζης με το νου, κι άλλο η αλήθεια.

ΧΟΡΟΥ ο ιβ'

Απ' όλα τα πολλά μ' αυτή τη γνώμη κλίνω
να μάθουμε ακριβώς τι γένηκε ο Ατρείδης.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Απ' όλα πριν που από σκοπού έχω ειπωμένα
δε θε να το ντραπώ να πω τα ενάντια τώρα.
Γιατί και πώς αλλιώς κανείς, σαν ετοιμάζει
τον όλεθρο του εχθρού του, που περνά για φίλος,
να περιφράξη στέρα του χαμού τα δίχτυα
σε ύψος που να είναι αδύνατο να το πηδήση;
Μα εμέ δε με ηύρε ανέτοιμη αυτός ο αγώνας
της έχθρας τέλος της παλιάς, αν και με χρόνια.
Και στέκω εδώ που χτύπησα, στο έργο μου επάνω.
Κ' έτσι έκαμα, και δεν τ' αρνιούμαι, που απ' το χάρο
να μην μπορέση να διαφεντευθή ή ξεφύγη.
Γύρω του δίχτυ ατέλειωτο, σαν ψαριών δίχτυ,
τυλίζω — πλουσιοπάροχη φορεσιά χάρου —
και δυο φορές τονέ χτυπώ· και με δυο βόγγους
πέφτει παράλυτο κορμί και σωριασμένος
 τρίτη αποπάνω του χτυπώ, ταμμένη χάρη
του Δία σωτήρα των νεκρών κάτω στον Άδη.
Έτσι ξερνάει πεσμένος χάμω τη ψυχή του
και το αίμα του σαν ψιλή σφήνα ξεπετόντας
με μαύρες στάλες φονικής δροσιάς με ραίνει
κ' εύφρανε τη ψυχή μου όχι πιο λίγο απ' ό,τι
του Θεού η βροχούλα τα σπαρτά στο πλούμισμά τους.

Τέτοια λοιπόν, πρόκριτοι σεβαστοί του Άργους,
κι αν σας βολή χαρήτε· καύχημα εγώ τόχω·
κι αν είταν πρόπον σε νεκρούς σπονδές να κάνουν,
δίκαια σ' αυτόν θα ταίριαζε και παραδίκαια.
Μόνος του το ποτήρι γιόμισε με τόσες
στο σπίτι συμφορές κ' ήλθε και τόπιε ο ίδιος.

ΧΟΡΟΣ

Θαυμάζομε τι αχρεία γλώσσα έχεις στο στόμα
που επάνω στον νεκρό του αντρός σου έτσι καυχιέσαι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Σαν άμυαλη με δοκιμάζετε γυναίκα·
μα εγώ με ατρόμητη καρδιά σου λέω να ξέρης.
Και συ καν θες να μ' επαινής καν να με ψέγης,
το ίδιο μου κάνει· αυτός είν' ο Αγαμέμνων, άντρας
δικός μου, και νεκρός μ' αυτό το δεξί χέρι
που με το δίκιο ό,τι έκαμε . . . αυτό να ξέρης.

ΧΟΡΟΣ

Σαν τι κακό, γυναίκα,
να γεύτηκες βοτάνι από το γη θραμμένο,
ή τι φαρμάκι από τη θάλασσα βγαλμένο,
και πήρες τέτοια λύσσα και λαού κατάρρα;
δίκασες κ' έκοψες, μα τώρα εξόριστη
βδέλυγμα θάσαι της χώρας.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Τώρ' απ' την πόλη μου δικάζεις εξορία,
μίσος των πολιτών και του λαού κατάρρες,
ενώ κανένα φταιξιμο σ' αυτόν δε βρήκες,
που ούτε σα νάτανε σφαχτό λογιάζοντάς το,
όταν με γέννες καρπερές φτουρούν οι στάνες,
την κόρη του εθυσίασε — τον πιο γλυκό μου

καῦμό — για να γητέψη το βοριά της Θράκης.
Δεν είν' αυτός που τούπρεπε μακριά απ' τη χώρα
να διώχτης για το κρίμα του; και συ δικάζεις
σκληρά το έργο που μ' άκουσες. Μα σου το λέω:
Φοβέριζε κ' είμαι έτοιμη, μια σου και μια μου,
νάμαι στην εξουσία σου, αν με νικήσης.
Μ' αν πάλι δώση ο θεός κι αλλιώς τα κρίνη
θε να σου μάθω, αν κι αργά, να βάλης γνώση.

ΧΟΡΟΣ

Μεγάλα τα σοφίσματά σου,
κι άρρητα κλώθεις σαν να τάραξε
το νου σου το χυμένο αίμα, και θαρρείς
πως σου φαντάζει η βούλλα η κόκκινη στην όψη.
Μα κάπου θάρθη μέρα, δίχως φίλους
και καταφρονεμένη
μ' αίμα το αίμα να πλερώσης.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Μ' άκου τώρα κι αυτό τον όρκο που σου ομόνω
Έτσι ναι, μα της κόρης μου την τέλεια Δίκη,
πόσφαξα και της πρόσφερα θυσία ετούτον,
ούτε σκιά στο σπίτι μου φόβου δε θάμπη
όσο που της γωνιάς μου τη φωτιά θανάβη
ο Αίγισθος, σαν πάντα καλοθελητής μου·
γιατί ναι αυτός του θάρρους μας μεγάλη ασπίδα.
Νά τον! νεκρός, ο ατιμαστής της γυναικός του
και των Χρυσηίδων ο καλός κάτου στην Τροία.
νά την! και τούτη εδώ η αιχμάλωτη, η μαγίστρα
η χρησολόγα και παρακοιμάμενή του
πιστή γυναίκα, πότριβαν μαζί το ίδιο
σκαμνί του караβιού — μα ότι άξιζαν το βρήκαν·
αυτός από τη μια μεριά· κι αυτή αφού είπε
σαν κύκνος το στερνό θανάτου μοιρολόι

κείται στο πλάι του αγαπητού, που είχε τη φέρη
προσφάγι γλιχουδιάρικο του κοιμηθιού μας.

ΧΟΡΟΣ

Αλλοίμονο, ποια να είταν γρήγορη
δίχως κρεβάτωμα ουδ' αρρώστεια
νάρχουνταν μοίρα να μας έφερνε
για πάντα τον ατέλειωτο τον ύπνο,
τώρα που πάει εχάθη ο φύλακας
ο τρισκαλώτατός μου,
που όσα από μια γυναίκα υπόφερε,
κι από γυναίκα χάνει τη ζωή του.
Ω Ελένη εσύ, δίχως κρίση και νου,
που μια τις πολλές τις πάρα πολλές
ψυχές εθυσίασες κάτω απ' την Τροία,
και τώρα στο τέλος . . .

.....
.....

πολυθύμητον αίμα ανθολόγησεν άπλυτον
κάποια που θάτανε τότε στο σπίτι
οργή βαρυσύντυχη και συμφορά.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Μ' αυτά μη βαργομάς και πας και ζητάς
του θανάτου τη μοίρα·
κι ούτε μη στην Ελένη γυρνάς την οργή σου
πως χάλασε κόσμο, πως μια της αυτή
εθυσίασε τόσες ψυχές Δαναών
κ' έχει ανοίξη πληγή που δεν κλείνει.

ΧΟΡΟΣ

Δαίμονα, που στο σπίτι αυτό βαρύς
και στους διπλούς τους Τανταλίδες πέφτεις

και δίνεις στις γυναίκες τις ισόψυχες
νίκη, που την καρδιά σπαράζει εμένα!
Και ιδού την τώρα επάνω στο νεκρό
σαν κόρακας κακός εστάθη
και το καυχιέται με τα δίκια της
πως ψάλλει αυτό τον ύμνο . . .

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Τώρα μάλιστα τώπες σωστά
και με δίκιο τα ρίχτεις
στης γενεάς τον τετράπαχο δαίμονα,
γιατ' αλήθεια είναι αυτός που από μάννας κοιλιά
θρέφει τούτη τη λύσσα που γαίμα διψά
κι όπου πριν να τελειώσει η παλιά συμφορά,
άλλο γαίμα χυμένο.

ΧΟΡΟΣ

Μεγάλο αλήθεια δαίμονα
κι οργή εγκωμιάζεις Θεϊκιά στο σπίτι,
κακόν εγκώμιο, αλλοίμονο!
αχόρταγης και μαύρης τύχης.
Αχ κι αχ! εσύ 'σαι Δία
σ' όλα η αφορμή σ' όλα η αιτία·
τι γίνεται χωρίς το Δία στον κόσμο;
και ποιο απ' αυτά χωρίς Θεού βουλή;
Αχ αλλοίμονο, αλλοίμονο,
βασιλιά μου καλέ,
και πώς να σε κλάψω και τι να σου πω
από μέσ' απ' τη δόλια καρδιά μου;
Μες σ' αυτά της αράχνης τα δίχτυα πεσμένος
τη ζωή σου με θάνατον άνομο χάνεις.

Αλλοίμονό μου, ποιος σου μέλλονταν
θάνατος που δε σούπρεπε;

Θάνατος δολερός σε δάμασε
με δίκοπο σπαθί στο χέρι

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Ναι, δικιά μου είναι η πράξη κ' έχεις δίκιο να λες
όμως πια μη με πης
του Αγαμέμνονος τάχα γυναίκα·
τη μορφή της γυναίκας αυτού του νεκρού
ο δριμύς ο αντίδικος πήρε ο παλιός
του απάνθρωπου δείπνου του Ατρέα,
κι αυτόν, άντρα σωστόν, θυσιάζει
πλερωμή για τα βρέφη.

ΧΟΡΟΣ

Πως είσαι καθάρη απ' αυτό το φόνο
ποιος θα βρεθή και θα το μαρτυρήση;
Πώς, πώς; μα ίσως και χέρι νάδωσε
ο αρχαίος εκδικητής από γενιάς.
Κι ανοίχει δρόμο, χύνοντας
αίμα συγγενικό καινούργιο πάντα,
η αρχαία η έχθρα, κι όπου προχωρέση
στο άδικο γαίμα των παιδιών θα πέση.

Αχ αλλοίμονο, αλλοίμονο,
βασιλιά μου καλέ,
και πώς να σε κλάψω και τι να σου πω
από μέσ' απ' τη δόλια καρδιά μου;
που σ' αυτά της αράχνης τα δίχτυα πεσμένος
τη ζωή σου με θάνατον άνομο χάνεις.

Αλλοίμονό μου, ποιος σου μέλλονταν
θάνατος που δε σούπρεπε;
θάνατος δολερός σε δάμασε
με δίκοπο σπαθί στο χέρι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Μη δεν έμπασε τάχα στο σπίτι κι αυτός
δολερή συμφορά;
Μα δικό μου βλαστάρι, δικό του παιδί,
την πολύκλαυτη την Ιφιγένεια,
αν ό,τι της έκαμε βρήκε κι αυτός,
ας μην το καυχιέται στον Άδη, αφού
με θανάτου σπαθί
το ξεπλήρωσε ό,τι έπραξε πρώτος.

ΧΟΡΟΣ

Στέκομαι κι απορώ, του νου μου χάνω
τους ίσους λογισμούς·
πού να στραφώ; πέφτει το σπίτι!
τρέμω — δεν είναι πια ψιχάλα,
τρέμω της αιματοβροχής τον χτύπο,
που απ' τα θεμέλια σείει το σπίτι·
κ' η Δίκη σ' άλλα ακόνια τακονίζει
για άλλο κακό καινούργιο το σπαθί της.
Ω άμποτε, γη, και να με είχες δεχτή
πριν τον έβλεπ' αυτόν ξαπλωτό καταγίς
στ' ασημότοιχο μέσα λουτρό.
Να τον κλάψη και ποιος, να τον θάψη και ποιος;
τάχα θέλεις τολμήση εσύ
να το κάμης, αφού τον εσκότωσες πριν
μοιρολόγια του αντρός σου να πης,
κι αντίς σου γι' αυτά τα μεγάλα κακά
να προσφέρης στερνά
στη ψυχή του αχάριστη χάρη;

Ποιος τον ασύγκριτον άντρα επιτύμβιος θρήνος
με κλάματα, από γνώμη
χυμένα αληθινή, θα υμνήση;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Λεν είναι δουλειά σου να γνοιάζεσ' εσύ
γι αυτό· από μας
έπεσε, πέθανε· και θα τον θάψομε
με χωρίς μοιρολόγια απ' το σπίτι,

.....

Η Ιφιγένεια όμως, με πόση χαρά,
σαν καλή θυγατέρα,
τον πατέρα της όταν δεχτή στο γοργό
ποταμό των καϋμών,
αγκαλιάζοντας θέλει φιλήση.

ΧΟΡΟΣ

Η μια αφορμή σ' άλλη αφορμή,
και δε μπορεί κανείς να κρίνη . . .
Χάρος στο χάρο, και ο φονιάς πλερώνει.
Κι όσο που μένει ο Δίας θα μένη
το κάνεις βρίσκεις — κ' είναι νόμος·
ποιος να τη βγάλη την κατάρρα από το σπίτι;
και κόλλησε στη συμφορά το γένος . . .

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Για τούτον σταλήθεια ταιριάζει ο παλιός
ο λόγος· μα εγώ
το δαίμονα θέλω των Πλεισθενιδών
δένοντάς τον με ξόρκια, να στέργω σ' αυτά,
αν κι αβάσταγα είναι· μ' απέδω και μπρος
απ' το σπίτι να φύγη και μια άλλη γενιά
με δικούς της θανάτους να τρίβη.
Κ' ένα μέρος μικρό
απ' τους τόσους θα μ' έφτανε εδώ θησαυρούς,
ταλληλοσκοτωμού
την μανία αν ημπόρειου να σβύσω.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ

Ω φως φαιδρόν ημέρας, που έφερε τη Δίκη!
τώρα μπορώ να πω, πως δεν αφίνουν έτσι
απλέρωτα οι θεοί και γνοιάζονται σταλήθεια
τα κακουρήματα της γης από κει πάνω,
αφού είδα, μες στων Ερινύων τα πλεχτά βρόχια
να κοιτείται αυτός εδώ — χαρά, χαρά μου,
και να πλερώνη του πατέρα του το κρίμα.
Γιατί ο Ατρέας, βασιλιάς αυτής της χώρας,
πατέρας αυτουνού, το δικό μου πατέρα
Θυέστη, κι αδελφό του — για να καταλάβης —
εξ αφορμής του θρόνου εξώρισε απ' τη χώρα.
Κι όταν εξαναγύρισε κ' έπεσε ικέτης
στην εστία, την γλύτωσε, αλήθεια, ο ίδιος
ο άθλιος Θυέστης μη σφαχτή κ' αιματοβρέξη
το πατρικό του χώμα· μ' αυτουνού ο πατέρας,
πώς τάχα, ο άθεος, ήθελε το γυρισμό του
μ' ένα πλούσιο χαράς τραπέζι να γιορτάση,
δείπνο του ετοιμάσε τα κρέατα των παιδιών του·
τα πόδια και τα χτένια των χεριών είχε κόψη
παράμερα, που να μην καταλάβουν και οι άλλοι,
καθώς καθόταν χωριστά, μα εκείνος παίρνει
κι ανίδεος καθώς είτανε, τρώει από κείνο
τάσωστ', όπως θωρείς, φαΐ για όλο το γένος.
Μα έπειτα μόλις τόνοιωσε το άθεο πράμα
έσκουζε κ' έπεσε ξερνόντας τα σφαχτάρια,
κι ευχιάται μοίρ' ασύντυχη στους Πελοπίδες,
με την κατάρα δίνοντας κλωτσιά στο δείπνος,
έτσι να πάη όλ' η γενιά και του Κλεισθένη.
Γι' αυτά 'ναι πούπεσε κι αυτός καθώς το βλέπεις
κ' είχαν το δικίο εγώ το φόνο του να υφάνω
γιατί κι εμέ, τρίτο παιδί του αθλίου πατέρα,
μ' έδιωξε, βρέφος μες στα σπάργανα, μαζί του.
Μα ετράνεψα και μ' έφερε οπίσω η Δίκη·
και δίχως νάμαι εμπρός το χέρι μου έχω βάλη

κι όλο το σχέδιο της κακής του ύφανα μοίρας.
Έτσι κι ο θάνατος γλυκός Θα μου είταν τώρα,
μια που τον είδα αυτόν μες στις Δίκης τα δίχτυα.

ΧΟΡΟΣ

Στις συμφορές να βρίζης, Αίγισθε, δεν πάει.

.....

και λες πως το μελέτησες να τον σκοτώσης
και μόνος σου εσχεδίασες τον άθλιο φόνο;
Δε θα γλυτώση η κάρα σου, σου λέω και ξέρε,
απ' του λαού τη δίκια οργή κι από τις πέτρες.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ

Εσύ τα λες, που βρίσκεσαι στην κάτω θέση
του πλοίου, κι άλλοι απάνωθέ σου κυβερνούνε;
Θα μάθης στα γεράματα πόσο βαρύ 'ναι
να βάζουνε με το στανιό του γέρου γνώση.
Μα οι αλυσίδες και τα βάσανα της νηστείας
άφευκτα γιατροσόφια και το γέρο ακόμα
να συνετίσουν έχεις μάτια και δε βλέπεις;
Μην πηδάς στα παλούκια μήπως και την πάθης.

ΧΟΡΟΣ

Γυναίκα εσύ, μέσ' απ' το σπίτι είχες καρτέρι
γι' αυτούς που από τον πόλεμο εγυρνούσαν
κ' ενώ την κλίνη ατίμαζες ενός γενναίου
το φόνο αυτό εσχεδίασες του στρατηγού των;

ΑΙΓΙΣΘΟΣ

Αρχή οδυρμών και Θρήνων και τα λόγια αυτά σου
κ' έχεις τη γλώσσα ενάντια με τον Ορφέα·
με τη φωνή του γήτευε τα πάντα εκείνος·

μα εσύ γαυγίζοντας και τα ήμερα ερεθίζεις,
ως που δεμένος θες δε θες θα μαλακώσης.

ΧΟΡΟΣ

Τάχα πώς θα μου γίνης βασιλιάς μες στο Άργος
εσύ; που ενώ εσχεδίασες το θάνατό του
να τον σκοτώσης μόνος σου δεν είχες θάρρος.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ

Γιατί έπρεπε γυναίκα βέβαια να δολώση,
ενώ εγώ ο παλιός εχθρός ύποπτος θα ήμουν.

.....

Τώρα με ταγαθά αυτουνού θα προσπαθήσω
την εξουσία μου να στεριώσω, κι όποιος κάνει
το δύσκολο, βαρύ ζυγό θα του φορτώσω,
όχι σαν βέβαια ελεύτερο θραφτό πουλάρι·
μα το κακό της σκοτεινιάς συντρόφι, η νήστεια,
θα μας τον δείξη μια χαρά μαλακωμένο.

ΧΟΡΟΣ

Γιατί μ' αυτή σου την κακιά ψυχή μονάχος
λοιπόν δεν τον εσκότωνες; μα μια γυναίκα,
της χώρας όλης κάθαρμα και των θεών μας,
τον σκότωσε; Μα βέβαια κάπου ζη ο Ορέστης
για να τον φέρη εδώ μια μέρα η καλή μοίρα
και να γενή τρανός εκδικητής των δυο σας.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ

Αφού τέτοια λες και κάνεις, τώρα να σου μάθω εγώ·

.....

μπρός λοιπόν, φίλοι σύντροφοι, κ' ήλθε η ώρα της δουλειάς.

ΧΟΡΟΣ

Μπρος, με τα σπαθιά στο χέρι έτοιμος νάναι ο καθείς.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ

Με το σπαθί κ' εγώ στο χέρι να ποθάνω δε ψηφώ.

ΧΟΡΟΣ

Άμποτε ό,τι λες να γίνη, δέχομαι την τύχη αυτή.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Όχι κι άλλα, φίλτατέ μου, ας μη θελήσωμε κακά·
πολύς είν' κι ο τόσος θέρος της πανάθλιας 'σοδειάς·
οι συμφορές σωσμό δεν έχουν, άλλο γαίμ' ας μη χυθή.
Πήγαινε και συ κ' οι γέροι όπου η μοίρα έχει γραφτό,
πριν κακό κανένα πάθουν κι ό,τι κάμαμε αρκετό.
Θάθελ' άμποτε να μέναν ως εδώ οι συμφορές
κι αρκετά μας έχει ως τώρα των Θεών χτυπήσ' η οργή·
έτσι λέω 'γω η γυναίκα, αν θελήσης να μ' ακούς.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ

Μα έτσι αυτοί λοιπόν τη γλώσσα την κακιά τους να χαρούν;
να τα βάζουν με την τύχη από κακοκεφαλιά,
και σε με, που τώρα ορίζω, τέτοια λόγια να κοτούν;

ΧΟΡΟΣ

Δε θα ταίριαζε σε Αργείους έν' αχρείο να προσκυνούν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ

Μα έχομε καιρόν εμπρός μας να σου βάλω γνώσι εγώ.

ΧΟΡΟΣ

Όχι, αν στείλη τον Ορέστη του Θεού το χέρι εδώ.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ

Ναι, το ξέρω πως μ' ελπίδες βόσκονται οι εξόριστοι.

ΧΟΡΟΣ

Κάνε, χόρτασε, τη δίκη μόλυνε, αφού μπορείς.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ

Έγνοια σου, θα μου πληρώσης την κακογνωμιά σου αυτή.

ΧΟΡΟΣ

Σαν τον κόκορα κορδώνου πλάι στην κόττα του και συ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Ας τους, με τα μπόσικά τους γαυγητά· εγώ και συ
με την εξουσία στο χέρι θα βολέψομε όλα εδώ.